

Domácí násilí a jeho prevence

Petra Čechová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Petra Čechová**
Osobní číslo: **L19680**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Domácí násilí a jeho prevence**

Zásady pro vypracování

1. Vypracujte literární rešerši ze zkoumané oblasti.
2. Zjistěte statistická data z policejní databáze a organizací zabývajících se prevencí a intervencí domácího násilí.
3. Vyhodnoťte a analyzujte data ze zkoumané problematiky.
4. Na podkladě rozboru získaných dat navrhnete opatření pro prevenci domácího násilí.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: Nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
2. ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. 2. vydání. Praha: Wolters luwer, 2019. ISBN 978-80-7598-575-0.
3. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3.
4. NICOLSON, Paula. *Domestic Violence and Psychology: Critical Perspectives on Intimate Partner Violence and Abuse*. 2. vydání. London: Routledge Taylor & Francis Group, 2019. ISBN 9780815385233.

Další doporučená literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 12.05.2022

Jméno a příjmení studenta: Petra Čechová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá v teoretické části vymezení pojmu domácí násilí, vývoji řešení problematiky domácího násilí, znaky a formy domácího násilí, právní ochranou v České republice ve formě právní kvalifikace v odvětví českého právního řádu, právní ochranou ve vybraných zahraničních státech. Praktická část je zaměřena vymezením skutkových podstat trestných činů týkající se domácího násilí a dále je tvořena statistickými údaji a komparací z výzkumů, policejních databází, intervenčních center a neziskových organizací zabývajících se prevencí a intervencí domácího násilí.

Klíčová slova: domácí násilí, latentní kriminalita, občanskoprávní prostředky, právní legislativa, právní ochrana, prevence domácího násilí prostředky českého právního systému, správněprávní prostředky, trestněprávní prostředky, zákony

ABSTRACT

This bachelor's thesis, in theory, deals with definitions of domestic violence, development of the solution to the problem of domestic violence, signs, and forms of domestic violence, legal protection in the Czech Republic in the form of legal qualifications in the Czech legal system, legal protection in selected foreign countries. The practical part deals with the definition of criminal offenses relating to domestic violence and also consists of statical data and comparisons from research, police databases, intervention centres, and non-profit organizations dealing with the prevention and intervention of domestic violence.

Keywords: administrative remedies, civil remedies, criminal remedies, domestic violence, latent crime, laws, legal legislation, legal protection, prevention of domestic violence in the Czech legal system

Poděkování

Poděkovat bych chtěla mé vedoucí bakalářské práce paní JUDr. Radomíře Veselé, PhD. LL.M. za cenné informace, připomínky, věnovaný čas a úsilí v průběhu psaní bakalářské práce.

Obrovské poděkování bezpodmínečně patří celé mé rodině a nejbližším přátelům, za jejich podporu, trpělivost a ochotu pomoci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POJEM DOMÁCÍ NÁSILÍ	11
1.1 VÝVOJ ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	12
1.2 PODNADPIS.....	15
2 PRÁVNÍ OCHRANA DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICE	20
3 PRÁVNÍ OCHRANA DOMÁCÍHO NÁSILÍ VE VYMEZENÝCH ZAHRA NIČNÍCH STÁTECH	31
3.1 ISTANBULSKÁ ÚMLUVA – ÚMLUVA RADY EVROPY O PREVENCI A POTÍRÁNÍ NÁSILÍ VŮČI ŽENÁM A DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	31
3.2 RAKOUSKO.....	33
3.3 NĚMECKO.....	34
3.4 FRANCIE.....	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 SKUTKOVÉ PODSTATY VYMEZENÝCH TRESTNÝCH ČINŮ A STATISTIKY VYMEZENÝCH TRESTNÝCH ČINŮZ OBLASTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	38
4.1 TRESTNÝ ČIN PODLE § 199 TZ – TÝRÁNÍ OSOBY ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉM OBYDLÍ.....	38
4.2 TRESTNÝ ČIN PODLE § 140 TZ – VRAŽDA – MOTIVOVANÉ OSOBNÍMI VZTAHY.....	41
4.3 TRESTNÝ ČIN PODLE § 185 TZ – ZNÁSILNĚNÍ.....	43
4.4 TRESTNÝ ČIN PODLE § 354 TZ – NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ.....	45
5 STATISTICKÉ ÚDAJE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	47
5.1 STATISTIKY DLE VÝZKUMŮ ORGANIZACÍ A AGENTUR.....	47
5.2 STATISTIKA VYKÁZÁNÍ DLE ÚDAJŮ ASOCIACE PRACOVNÍKŮ INTERVENČNÍCH CENTER ČR.....	50
6 SOUHRN PRAVOMOCI A KOMPETENCI STÁTNÍCH INSTITUCÍ V ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	51
7 NÁVRH NA ZLEPŠENÍ PRÁVNÍ OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM	57
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	65
SEZNAM OBRÁZKŮ	66
SEZNAM TABULEK	67
SEZNAM GRAFŮ	68

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá vymezením ochrany domácího násilí prostředky českého právního systému a jednotlivými trestnými činy.

Násilí v rodině lze vymezit jako bezdůvodné získání absolutní moci nad jedním nebo více členů rodiny. Násilí v rodině se dělí na domácí násilí jako jeden z nejnebezpečnějších projevů agrese a syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte na, které se přihlíží zvláště než na samotné domácí násilí.

Domácí násilí je sociálně patologický jev, který bezpodmínečně ovlivňuje mnoho lidských životů. Domácí násilí je nejzávažnější a zároveň nejčastější formou násilné kriminality, které je věnována velmi malá pozornost, než je potřebné z pozice státních institucí a veřejnosti. Jedná se o nejrozšířenější druh násilí z hlediska výskytu, nejméně kontrolované násilí z hlediska latence a nejvíce podceňované násilí z hlediska závažnosti a jeho frekvence. Tato problematika si vyžaduje mnoho oborové systémové řešení, aby se zajistila účinná pomoc a podpora obětem domácího násilí.

V rámci veřejnosti kolují mylné domněnky o incidentech domácího násilí. Reakce okolí se domnívá, že zasahováním do rodinných záležitostí je soukromou záležitostí. Lhostejná reakce toleruje domácí násilí, nicméně dle legislativy má každý občan České republiky oznamovací povinnost v případě bezpodmínečného ohrožení lidského života a zdraví. Velká většina lidí se domnívá, že domácího násilí se dopouštějí jenom hrubí, nevzdělaní, muži s nízkou inteligencí nebo z materiálně slabších rodin. Nicméně oběťmi domácího násilí jsou lidé napříč celou společností, všech pohlaví, všech profesí od základního vzdělání až po vysokoškolskou úroveň vzdělání, různých věkových kategorií, všech s různou sexuální orientací, všech profesí, různých sociálních kolektivů od chudších až po bohaté a různých stupňů inteligence. Násilné chování je konáno na mnoha lidech, aniž by si vybírali možnost, zda do vztahu s pachatelem půjdou, nebo kteří mají sníženou či minimální možnost úniku. Každý druhý člověk starší 15 let ví o nějakém případě partnerského násilí z doslechu, zhruba čtvrtina se přímo setká s domácím násilím. Domácí násilí se až z 80 % partnerského násilí vyskytuje ve společné domácnosti, kde žijí i děti, přímo před zraky dítěte se násilí odehrává až v 60 % rodin, z hlediska primární i sekundární viktimizace. Děti jsou v souvislosti s tím často ohrožené na duševním i tělesném vývoji a tyto traumata si odnáší až do dospělosti. Je proto klíčové, aby veřejnost měla otevřené oči a nepodceňovala možné symptomy tohoto

násilí. Tyto incidenty je potřeba včas nahlásit příslušným orgánům poskytnutí odborné pomoci, aby byly, co nejvíce eliminovány následky těchto činů.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat problematiku domácího násilí, vymezit právní ochranu domácího násilí z českého právního systému, vymezených zahraničních států a specifikovat trestné činy proti domácímu násilí. Cílem praktické části bakalářské práce je rozebrat skutkové podstaty trestných činů domácího násilí a zjistit statistická data z výzkumů, policejních databází a organizací zabývajících se prevencí a intervencí domácího násilí v České republice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POJEM DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí nemá striktní ani jednotnou definici.

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí definuje domácí násilí jako „*veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického, ekonomického či dalších forem, k němuž dochází v rodině nebo v domácnosti anebo mezi bývalými či stávajícími manžely, partnery či osobami blízkými. Domácí násilí se dále vyznačuje opakováním, dlouhodobostí, cyklických charakterem a postupnou eskalací. Role osoby ohrožené a páchající násilí jsou zpravidla jasně odděleny. Toto násilí probíhá na blízkých osobách a je specifické svou nevěřejností.* (Úřad vlády ČR, 2019)

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím pod pojmem domácí násilí rozumí jako „*opakované násilné jednání nebo vyhrožování takovým jednáním, v jehož důsledku dochází k nebezpečnému útoku proti životu, svobodě nebo lidské důstojnosti, nebo hrozí, že k němu dojde, a toto jednání se odehrává mezi osobami v rodinném nebo obdobném vztahu, které spolu žijí v bytě nebo domě*“. (ČESKO, 2006)

Rada Evropy definuje pojem domácí násilí jako „*násilné chování v rodině, která zahrnuje jakýkoliv čin nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu nebo svobodu jiného člena stejné rodiny nebo vážně poškozují rozvoj jejich osobnosti. Domácí násilí je chování, které u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilná osoba chování osoby ohrožené. Domácí násilí může nabývat podoby fyzického, sexuálního a psychického násilí, vynucené sociální izolace a ekonomické deprivace.*“ (Český svaz žen z. s., 2016)

Doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., Dr. h. c., soudní znalkyně a policejní psychologka, charakterizuje domácí násilí jako „*opakované, dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu*“, které se odehrává opakovaně v soukromí domácího prostředí a tím se domácí násilí stává latentní trestnou činností. (Čírtková, 2020)

Domácí násilí zahrnuje všechny aspekty života oběti, a tak zasahuje do různých oblastí práva. Řešení problematiky domácího násilí počíná na půdě trestního práva, ale také v oblasti civilního řízení, rodinného práva a přestupkového práva. (Čírtková, 2020)

Základním pilířem domácího násilí je intenzita stupňování násilných incidentů, které ztrácí schopnost včasné zastavit domácí násilí a efektivně vyřešit narušený vztah. Domácí násilí má nebezpečnou tendenci stoupat od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až po závažné trestné činy, které bezprostředně ohrožují lidský život a lidské zdraví. (Čírtková, 2020).

1.1 Vývoj řešení problematiky domácího násilí

O řešení problematiky domácího násilí se začali odborníci zabývat až od 70. let minulého století. V dřívější době bylo zvykem, že žena podléhá muži a muž má právo regulovat svou ženu. Vztahy v manželství a partnerství byly považovány jako soukromá rodinná záležitost. V souvislosti společenských změn v 60. a 70. letech 20. století vstupuje do střetu zájmu veřejnosti i odborníků po zviditelnění zvláště krutých případů týraných žen. Vznik domácího násilí jako společenský problém je bezprostředně provázaný se závažnými podobami dlouhodobého týrání a zneužívání manželky nebo partnerky. (Čírtková, 2020)

V České republice řešení problematiky domácího násilí prošlo postupným rozvojem, který lze rozčlenit třemi různými způsoby možných reakcí na danou problematiku.

- První způsob reakce je nulová, která pochází z ideálu, že domácí násilí je soukromou záležitostí partnerů a stát je příslušen zasahovat do vztahu jedině tehdy, pokud má povahu některých ze znaků trestného činu.
- Druhý způsob reakce je striktně kriminalizující, který byl zaznamenán převážně ve Spojených státech amerických v 80. letech 20. století na přispívání hnutí týraných žen.
- Třetí způsob reagování je flexibilní a kombinovaný. V České republice byl s účinností 1.1.2007 využíván prvky sociálněprávní ochrany, institutu vykázání ze společného bydlení se spojením prvků trestního práva tam, kde je to prospěšné a účinné. (Čírtková, 2020)

Období popírání (2000–2004)

S monitorováním dodržování lidských práv začaly na počátku 90. let minulého století ženské nevládní organizace a občanská sdružení v České republice, tak i v jiných státech. Ženské nevládní organizace a občanská sdružení se zabývaly poskytnutím pomoci obětem trestných činů, konkrétně úpravou ochranných prostředků ohroženým osobám domácího násilí. Východiskem bylo otevřít a rozšířit problematiku veřejnosti, připomenout devastující účinky

a stvořit systém, který by byl komplexně oboustranně propojeným opatřením pro nejrychlejší ochranu ohroženým osobám, než incidenty domácího násilí vzrostou k intenzivnějším rozměrům. (proFEM, o.p.s., 2016)

Úsilí organizací a sdružení o právní kvalifikaci domácího násilí, a tím právní odsouzení násilných rodinných incidentů prostřednictvím poslaneckých návrhů byly neúspěšné. Prvním radikálním převratem bylo posouzení zprávy z České republiky o odstranění diskriminace žen Výborem Organizace spojených národů (dále jen „Výbor OSN“) v roce 2002, který vycházel z Úmluvy o odstranění diskriminace žen z období od 1995 do roku 1999. Ze zprávy vykazovala dlouhotrvající násilí na ženách obsahující i oblast domácího násilí, Výbor OSN byl znepokojen a vyzval Českou republiku k trestnímu stíhání pachatele páchající domácí násilí, a aby vytvořila právní kvalifikaci, ať už prostředkem příkazu nebo zákazu kontaktu oběti s násilnou osobou. Výbor ministrů Rady Evropy doporučila přijetí ochranných opatření pro členské státy, která soudům umožní vydat předběžné opatření na ochranu obětí domácího násilí. Předběžné opatření obsahuje zákaz vstupování či pobývání v konkrétních objektech, zákaz styku a komunikace s ohroženou osobou a zákaz přiblížení násilné osoby s obětí. Ministerstvo vnitra ČR vytvořilo meziresortní pracovní skupinu, které vyplývá z opatření Priorit a postupů vlády při prosazování mužů a žen s ohledem na indolenci systémového přístupu k zabývání se o problematiku násilí na ženách v České republice. Od roku 2004 až do roku 2004 byl vytvořen projekt pod názvem Kulaté stoly o domácím násilí v České republice, které spočívalo v organizovaném cyklu specializovaných diskuzí na vytvoření právního rámce domácího násilí a metodické postupy potřebné pro zavedení interdisciplinárních týmů, které by propojily síly zdravotní, sociální a policejní u odhalování a stíhání případů domácího násilí. (proFEM, o.p.s., 2016)

Období potírání (2004-2007)

Několikaleté specializované konverzace o domácím násilí dovršily do společného konsenzu. Klíčem bylo uplatnit výrok úpravou trestního zákona.

Česká republika deklarovala nepřípustnost k trestání domácího násilí. Avšak zahraniční státy signalizovaly bezprostřední nutnost přijmout nejen opatření represivní, ale i taková opatření preventivní, která systémově nabídnou pomoc osobám ohroženým, od zasahování policie v rodinách až po sociální, právní a psychologickou pomoc obětem. (proFEM, o.p.s., 2016)

Expertní skupina zamýšleného zákona pracovala v říjnu 2004 na Národním kongresu Aliance o ochraně před domácím násilím. V roce 2004 byl tento zákon předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a s účinností od 1. ledna 2007 byl přijat. (proFEM, o.p.s., 2016)

Obětem domácího násilí primárně nešlo o trestní stíhání a potrestat agresora, ale vyřešit obtížnou životní situaci, ať už trasou civilního práva či konsolidací partnerských vztahů. Česká republika dlouhodobě používala první způsob nulovou toleranci. Policie i soudy posuzovaly domácí násilí jako násilí mezi cizími osobami. (Čírtková, 2020)

Zásadní legislativní milníky v oblasti řešení problematiky domácího násilí

Klíčovým legislativním milníkem bylo zavedení nové skutkové podstaty trestného činu „trestné činy osob žijících ve společně obývaném bytě nebo domě“ s účinností od 1.6.2004 je adekvátní považovat za změnu ke druhé reakci, a to kriminalizace domácího násilí, ale ani zavedení této skutkové podstaty nevyřešilo celou problematiku domácího násilí. Nenabídlo konkrétní způsob nebo postup účinné ochrany, speciální pomoci do budoucna a jakákoliv prevence proti pachateli domácího násilí se omezoval na pouhou hrozbou uložení trestní sankce. (proFEM, o.p.s., 2016)

Druhým milníkem byl rok 2006, kdy v tomto roce vznikl zákon č. 108/2006, o sociálních službách, který popisuje v § 60a o zřizování a provozu intervenčních centrech, které poskytují pomoc ohroženým osobám před násilným chováním osob ve společném obydlí na základě vykázaní ve stálé spolupráci s Policií ČR. Zákon zvýšil pozornost na ochranu dětí, které vyrůstají v rodině poznamenané domácím násilím. (ČESKO, 2006a)

V roce 2006 byl vydán také zákon č. 135/2006 Sb., o změně zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím, kterým se projednaly nové podmínky pro zajišťování ochrany rodinných příslušníků před domácím násilím. Zasahuje do tří zákonů:

- Zákon o Policii ČR (č. 273/2008Sb.), který upravuje vykázaní násilné osoby ze společného obydlí,
- Občanský soudní řád (č. 99/1963 Sb.), který poskytuje speciální předběžná opatření a směřuje k ochraně osob ohrožených;
- Trestní zákoník (č.40/2009 Sb.) s novelizací sankcí za porušení policejního vykázaní či předběžné opatření stanovené soudem. (ČESKO, 2006b).

V současné době je všeobecně uznáváno, že domácího násilí se mohou dopouštět pachatelé na obětech nejen žen, ale také dětí, mužů a také i seniorech.

1.2 Podnadpis

Základní formy domácího násilí se člení zejména na:

- **Fyzické násilí** – nejčastější a zároveň nejviditelnější forma projevu násilí. Tento způsob projevu je obvyklejší u seniorů a dětí než mezi partnery. Fyzické násilí zahrnuje např. bití rukama, kopání nohama do těla nebo do břicha, tahání/trhání vlasů, pálení cigaretou/žehličkou/kulmou, dušení polštářem, škrcení pod krkem, bití jakýmkoliv nástrojem, říznutí nožem, použití střelné zbraně až po odnámání stravy. Symptomy fyzického násilí je jednoznačně prokazatelné od různých zlomenin končetina žeber, poranění vnitřních orgánů, podlitiny, modřiny, puchýře, popáleniny od cigaret/žehličky, opařeniny. (Persefona, © 2015)
- **Sexuální násilí** – tento projev násilí se nejvíce odehrává mezi partnery, ale také u něj poměrně často dochází ke znásilnění nebo pohlavnímu zneužití nezletilých dcer biologickými otci či partnery od matek, ale i k pohlavnímu zneužití a znásilnění nezletilých synů biologickou nebo nevlastní matkou. Sexuální násilí se projevuje především formou znásilnění, pohlavním zneužitím u nezletilých dětí, přinucením k pohlavnímu styku, ponižujícími intimními praktikami nebo sexuálním stykem za přítomnosti jiných lidí. (Persefona, © 2015)
- **Ekonomické násilí** – velmi častá verze násilí zaznamenána mezi partnery, obzvláště v období, kdy je zejména žena na mateřské dovolené, v domácnosti či bez zaměstnání. Oběti jsou odebrány násilnou osobou veškeré finanční prostředky nebo se toto násilí projevuje i ve formě, kdy ohrožená osoba vydělává peníze, které nuceně dává násilné osobě pro uspokojování svých potřeb, bez ohledu na potřeby domácnosti. (Persefona, © 2015)
- **Sociální násilí** – cyklus domácího násilí prvotně většinou začíná sociálním násilím, které se vyznačuje jednáním, kdy násilná osoba zpočátku omezuje sociální kontakt s rodinou, kamarády atd. a následně úplně zakáže, aby oběť byla pouze v moci násilné osoby. Zpravidla se prokazuje zákazem návštěv sportovních, kulturních a společenských událostí, zákazem vycházení z domácnosti, zákazem telefonického

kontaktu se známými a příbuznými, zákaz sledování rádia, televize, rozhlasu, počítače, zákaz praktikování náboženské víry apod. (Persefona, © 2015)

- **Psychické nebo také emocionální násilí** – latentní neviditelná forma projevu psychického násilí, avšak je kombinací a součástí každého incidentu domácího násilí. K psychickému týrání dochází, jak k verbálnímu násilí, tak i k neverbálnímu násilí formou absence konverzace, kdy se pachatel chová k oběti, jako by neexistovala. Emocionální násilí se vyznačuje nedostatečným projevem citů jako je např. láska, porozumění, soucit, sounáležitost či vzájemná solidarita atd. (Persefona, © 2015)

Znaky domácího násilí se člení zejména na:

- **Privátnost** – vyznačuje se latencí kriminality, při které dochází za zavřenými dveřmi v soukromí rodiny nebo mezi jejími členy. (Jelínek a kol., 2022)
- **Periodicita** – domácí násilí se vykazuje dlouhodobými opakovanými násilnými útoky v různých časových intervalech. Nejedná se tedy o jednorázový incident. Domácí násilí má svůj cyklus ve čtyřech fázích – napětí, násilí, usmířování a období klidu, který je blíže rozebrán viz strana 18 a stále dokola se opakuje. (Jelínek a kol., 2022)
- **Eskalace intenzity** – v prvotní fázi si oběti vůbec nepřipouští, že se nachází v kruhu domácího násilí a často spadnou do stockholmského syndromu. Specifická forma závislosti oběti na pachateli. Ve většině incidentů se začíná na bázi sociální izolace a verbálních agresivních způsobů projevu hodnocení ohrožené osoby za mimořádné výstřednosti a oběť pachatele omlouvá. Postupem času dochází k eskalaci intenzivních útoků od verbální agresivní komunikace k útokům proti lidské důstojnosti a útokům různých kombinací forem násilí. Pachatel domácího násilí se vyznačuje tím, že vedle sebe nechce sebevědomého člověka, a tak často dochází k minimalizování jeho sebeúcty. V úzkých případech dochází až k fatálním následkům ohrožující zdraví a život oběti. (Jelínek a kol., 2022)
- **Vztahová blízkost a asymetrický model vztahu** – k domácímu násilí může dojít pouze mezi osobami vztahově velmi blízkými, ať už to jsou partneři, jejich potomci či jiné příbuzenské vztahy a mezi blízkými osobami žijící ve společném obydlí. Poslání ohrožené osoby a násilné osoby je nerovná a jejich role se postupem incidentů vůbec nemění. Násilná osoba má dohled nad životem oběti. Domácí násilí

nejdou spory, hádky či rvačky, byť se jedná o dlouho trvající, opakující se a intenzivně eskalující se projevy násilí, protože jsou si osoby rovnocenné. U domácího násilí se role nestřídají a důležitým znakem jsou vždy jasné role. Jedna osoba je týrána a druhá osoba ubližuje. (Jelínek a kol., 2022)

- **Pokračovací charakter násilí** – typickým znakem je, že domácí násilí přetrvává i poté, co odejde od násilné osoby např. u výchovy společných dětí, děti se tak prostředkem pokračujícího násilného vztahu vystavují dalšímu týrání a ublížení. (Jelínek a kol., 2022)

Rizikové faktory vzniku a cyklu domácího násilí

Domácí násilí začíná nenápadně, zpočátku přichází psychické a sociální násilí ve formě psychického znevažování, izolace od přátel, rodiny, kontrolou a ponižováním. V rámci prvních příznaků si toho málokdo povšimne a má nebezpečnou tendenci postupně stoupat a eskalovat. V případě, že nedojde ihned v úvodu dění k zastavení, tak se stupňuje také intenzita násilných útoků. (Nicolson, 2019)

Rizikovými faktory vzniku domácího násilí může být např.:

- dědičnost;
- zdravotní potíže a omezení;
- vynucená sociální izolace;
- přechod z aktivní zaměstnanosti do starobního či jiného důchodu;
- finanční závislost na partnerovi;
- péče o děti v rámci mateřské a rodičovské dovolené;
- nezvládnuté rodičovství a výchova dětí;
- péče o seniory, vyšší věk a bezmocnost seniorů;
- péče o handicapované osoby a jejich bezmocnost;
- závislost násilné osoby na drogách, alkoholu apod. (Nicolson, 2019)

V domácím násilí není neustálé násilí, ale střídá se období relativního klidu a období násilí. Cyklus domácího násilí se dělí do 4 fází:

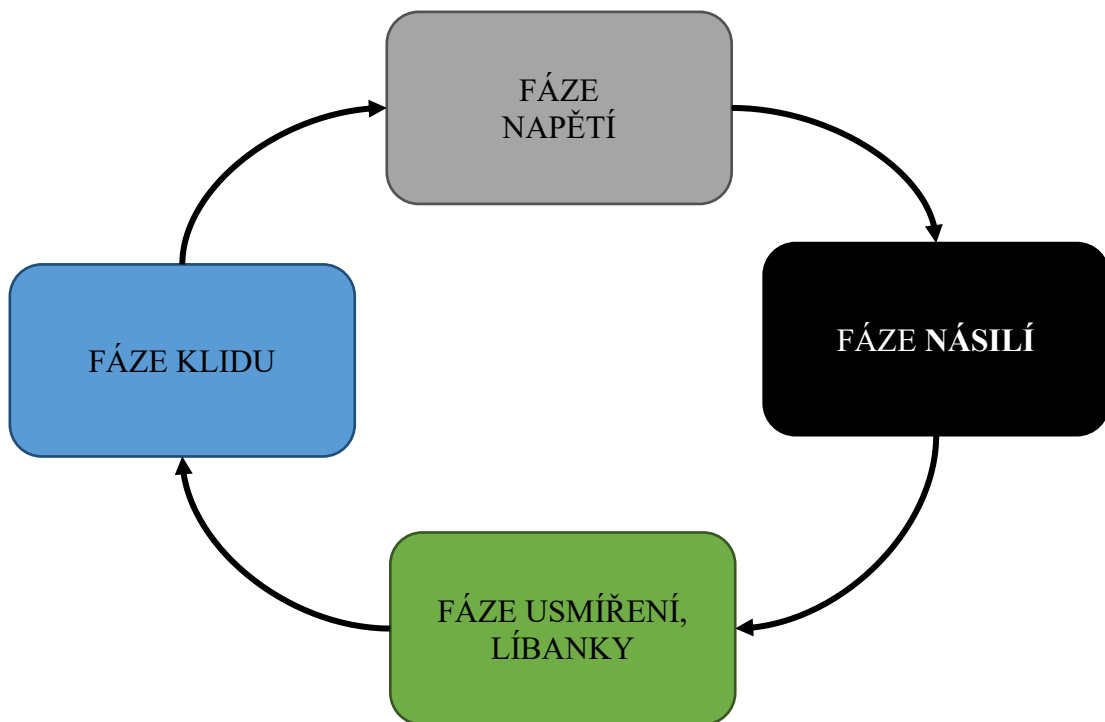

Schéma 1 Fáze cyklu domácího násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle zdroje Bílý kruh bezpečí

- I. **Fáze napětí** – Násilná osoba je slovně agresivní a podrážděná. Útočí horkokrevně na bezvýznamné podněty. Oběť se snaží minimalizovat drobné podněty, poddajně se modifikuje požadavkům násilné osoby a pokouší se předejít zlostným výbuchům agrese. Oběť je pachatelem velmi často kontrolována, kritizována, ponižována napíná se atmosféra v rodině. (© Bílý kruh bezpečí, z. s., 2022)
- II. **Fáze násilí** – Ve fázi násilí v pachateli narůstá veškerá dominantní povaha po moci a kontrole života oběti. Vždy přichází přímé útoky všech forem domácího násilí, kdy oběť viní sama sebe, a dokonce pachatele i obhajuje. Jakákoliv záminka stačí pro vzniknutí násilí. U ohrožené osoby eskalují pocity úzkosti, strachu a v této fázi je snaha o poskytnutí pomoci a předcházení násilí neúčinná. (© Bílý kruh bezpečí, z. s., 2022)
- III. **Fáze usmíření, tj. líbánek** – Tato fáze může mít dvě podoby. V první verzi násilná osoba projevuje snahu o přesvědčení ohrožené osoby o slibování

nápravy, omlouváním se, svalování viny na ohroženou osobu a zlehčováním násilí. Násilná osoba často vyhrožuje sebepoškozením či sebevraždou, v případě, že ohrožená osoba odejde od násilného partnera. Ohrožená osoba uvěří slibům, že se incidenty opakovat nebudou a že dochází ke změně chování násilné osoby. Ohrožená osoba velmi často uvěří tomu, že se jedná o vyznání lásky. Druhá podoba může mít formu spočívající v ignoraci existence ohrožené osoby. Pachatel nemá tendenci se omlouvat a týrá oběť mlčením. (© Bílý kruh bezpečí, z. s., 2022)

- IV. **Fáze klidu** – Ve fázi klidu se pachatel sám pokouší o normální chod domácnosti a fungující vztah. Na první pohled se může zdát, že se skutečně pachatel napravil a stabilizoval se vztah. Oběť se snaží za každou cenu zachovat vztah a rodinu, nicméně po fázi klidu opět dojde k podráždění a následným útokům v důsledku agresivního jednání partnera. Čím déle trvá násilný vztah domácího násilí, tím častěji pachatel zkrátí, až úplně vynechává cíleně fázi klidu. Zpravidla fáze klidu nikdy netrvá příliš dlouho. (© Bílý kruh bezpečí, z. s., 2022)

2 PRÁVNÍ OCHRANA DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

Český právní systém se s domácím násilím, jako sociálně patologickým jevem, potýká v několika právních odvětvích. Odvětví ústavního práva, trestního práva, správního práva a občanského práva. (Čírtková, 2020)

České trestní právo pojem domácí násilí nezná, ale kvalifikuje naplnění znaků individuálních skutkových podstat různých trestných činů proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, proti rodině a dětem a proti veřejnému pořádku. Česká republika v posledních letech zaznamenala obrovský posun kupředu na poli právní úpravy problematiky domácího násilí. Po zdlouhavém procesu převzetí zákona č. 135/2006 Sb., kterým se změnily některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Zákon nabyl účinnost 1.1.2007, se provázalo ve třech základních pilířích zabezpečující ochrana ohrožené osoby. (Čírtková, 2020)

Prvním pilířem je policejní zásah, který se má konat na žádost, buď samotné ohrožené osoby nebo jejich rodinných příslušníků či jiných osob a institucí. Policie České republiky „(dále Policie ČR)“ koná zásah prostřednictvím vykázaní násilné osoby, která se dopouští týrání ze společného obydlí, které trvá 10 dnů a v rámci lhůty poskytuje ohrožené osobě čas k vyřešení situace. Účelem vykázaní je zamezit probíhajícímu aktuálnímu násilí a má dva způsoby provedení, povinnost násilné osoby opustit obydlí a zakázat návrat do obydlí po dobu 10 dní nebo zákaz vstoupit do společného obydlí po stejnou dobu, a to v případě, že násilná osoba nebyla přítomna policejnímu zásahu. (Čírtková, 2020)

Druhým pilířem je východisko pro ohrožené osoby, oslovit soud a podat návrh na vyhotovení předběžných opatření podle ustanovení § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Tím soud smí uložit opatření násilné osobě, aby opustila společné obydlí, nebo aby tam nevstupovala, a aby se s týranou osobou nesetkával a nenavazoval kontakt po celou dobu probíhajícího trestního řízení. V případě, že by došlo k porušení podmínek předběžného opatření, tak by se stalo důvodem vzetí do vazby. Tímto pilířem je ohrožená osoba chráněna i mimo vlastní obydlí. (Čírtková, 2020)

Třetím pilířem je zřízení 15 intervenčních center dle ustanovení § 60a zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., které poskytují především psychologickou, ale také právní či sociální pomoc. (Čírtková, 2020)

Právní ukotvení domácího násilí

Právní rámec domácího násilí se protíná ve čtyřech odvětvích práva. Ústavní odvětví práva, občanské odvětví práva, trestní odvětví práva a správní odvětví práva.

Ústavněprávní ukotvení

V odvětví ústavního práva je ochrana domácího násilí ustanovena především v právu na život a v právu na nedotknutelnost osoby a jeho soukromí. Tyto práva se upravují především v právním předpisu Listiny základních práv a svobod č. 2/1992 Sb., a v mezinárodní Evropské úmluvě o lidských právech č. 209/1992Sb.

Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.

Listina základních práv a svobod je nejdůležitější právní předpis zabývající se ochranou lidských práv v České republice. Domácí násilí v Listině základních práv a svobod je ukotveno v hlavě II., kde jsou vymezená základní lidská práva a svobody konkrétně v čl. 6, který popisuje, že „*Každý má právo na život. Nikdo nesmí být zbaven života. Trest smrti se nepřipouští.*“ (ČESKO, 1993) a v čl. 7 je uvedeno, že „*Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem. Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, lidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.*“ (ČESKO, 1993)

Úmluva o ochraně lidských práv a svobod, tj. Evropská úmluva o ochraně lidských právech č. 209/1992Sb.

Evropská úmluva o lidských právech je nejpodstatnější lidskoprávní právní předpis sjednaný Radou Evropy a nejdůležitější regionální mezinárodněprávní ochranou lidských práv v Evropě. Právní ochrana domácího násilí v tomto právním předpisu je ustanovena v hlavě I. zabývající se právem na život a svobodu, zejména v čl. 5, který popisuje „*Každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost. Nikdo nesmí být zbaven svobody kromě případů stanovených v souladu s řízením stanoveným zákonem.*“ (EU, 1992)

Občanskoprávní ukotvení

V odvětví občanského práva je právní ochrana domácího násilí upravena zejména v občanském zákoníku č. 89/2012 Sb., v občanském soudním řádu č.99/1963 Sb., a v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Občanský zákoník především upravuje poměry rodinných vztahů v rámci soukromého rodinného práva.

Občanský zákoník v problematice domácího násilí vymezuje v hlavě II zabývající se rodinnými právy a konkrétně v § 751-753 upravuje Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí. Tyto paragrafy stanovují, že v důsledku nesnesitelného soužití manželů z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči manželu či jinému, kdo žije ve společné domácnosti, může soud na návrh ohrožené osoby omezit nebo vyloučit pobyt násilné osoby do domu nebo bytu na určitou dobu. Soud může omezit či vyloučit manžela ze společného bydlení nejdéle na dobu šesti měsíců, a pokud jsou dány zvláště závažné důvody, tak soud smí prodloužit. Dále stanovuje, že domáhat se práva na ochranu v důsledku domácího násilí má každá osoba, která bydlí společně v rodinné domácnosti s manželou nebo rozvedenými manželou. Vztahuje se např. na seniory, děti manželů či jiné rodinné příslušníky žijící ve stejné rodinné domácnosti.

V § 924 o Zvláštních opatřeních při výchově dítěte vymezuje, že v případě nedostatečné řádné péče dítěte může soud upravit na nezbytně nutnou dobu předběžné poměry dítěte z důvodu vážného ohrožení života dítěte nebo je narušen normální vývoj, a to i v důsledku, že dítě není řádně zastoupené a bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má pečovat o dítě. (ČESKO, 2012)

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Občanský soudní řád se zabývá převážně civilním soudním řízením.

V oblasti právní ochrany domácího násilí se občanský soudní řád vymezuje v § 74–76 o předběžných opatřeních. Předběžná opatření upravuje ukládání nařízení účastníkům zejména v podobě placení výživného v nezbytné míře, nenakládat s určitými věcmi nebo právy anebo něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Tyto opatření může nařídit předseda senátu soudu, je-li potřeba upravit poměry účastníkům. Účastníci civilního řízení jsou zpravidla navrhovatel a ti, kterých se soudní řízení týká. V případě, že budou osvědčeny

skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení předběžných opatření a je prokázané, aby byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li dána obava z neplnění výkonu soudního rozhodnutí. Návrh na předběžné opatření rozhoduje bezodkladně předseda senátu soudu. Nicméně pokud není dán důvod nebezpečí z prodlení, tak může rozhodnout až po uplynutí 7 dnů od toho, co byl podán a rozhodne bez slyšení účastníků. Rozhodujícím okamžikem je, když soud prvního stupně vydá usnesení. (ČESKO, 1963)

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon o zvláštních řízeních soudních popisuje postup civilního řízení ve věcech ochrany proti domácímu násilí a upravuje zvláštní ustanovení výkonu rozhodnutí ve věci proti domácímu násilí. (ČESKO, 2013b)

Předběžné řízení ve věci proti domácímu násilí dle § 400-404 je umožněno zahájit řízení pouze na podání návrhu. Náležitosti návrhu na předběžné opatření musí obsahovat vylíčená skutečnost, která osvědčuje, že společné bydlení navrhovatele a odpůrce ve společné rodinné domácnosti je pro navrhovatele nesnesitelné žití v jedné domácnosti z důvodu duševního nebo tělesného násilí vůči němu nebo jiným osobám žijící ve společném domě nebo bytě, anebo vylíčení skutečnosti nasvědčující nežádoucí obtěžování nebo sledování navrhovatele. Pokud návrh neobsahuje všechny potřebné náležitosti, tak soud vyzve navrhovatele k doplnění návrhu vhodným způsobem a soud v důsledku nevyhovění poučí. Dle tohoto zákona je stanovená lhůta do 48 hodin, kdy soud rozhodne o návrhu bez jednání. Pokud do předem stanovené lhůty navrhovatel neobjasní skutečnosti, tak návrh soud zamítne. Účastníky civilního řízení je navrhovatel a odpůrce, popřípadě další osoby, proti nimž dochází k násilí. Navrhovatelem může být už osoba nezletilá starší 16 let, ale musí být návrh podán, buď jejím jménem prostřednictvím zákonného zástupce, orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále „OSPOD“) anebo advokát na základě plné moci a svéprávnosti pro přeměřenou rozumovou a volní vyspělost. Navrhovatelem smí být také osoba, která má svéprávnost omezenou a v tomto případě smí podat návrh jejím jménem opatrovníka nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Ovšem pokud dochází ke střetu zájmu s opatrovníkem nebo zákonným zástupcem, tak se jiným právním předpisem jmenuje jiný opatrovník. Osoba nezletilá starší 16 let má plnou procesní způsobilost v rámci řízení. (Čuhelová, 2019)

Když soud vyhoví návrhu, tak smí odpůrci uložit předběžné opatření např. aby:

- nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo do okolí navrhovatele a nepobýval v okolí území;
- opustil společné obydlí, i jeho bezprostředního okolí;
- se zdržel nežádoucího obtěžování a sledování navrhovatele jakýmkoliv způsobem;
- se zdržel kontaktování a setkávání s navrhovatelem. (ČESKO, 2013b)

Soud v rozhodnutí má za povinnost poučit navrhovatele o dalším adekvátním opatření k jeho vlastní ochraně, třeba, že smí podat návrh na zahájení řízení ve věci samé a poučí o možnostech prodloužení doby trvání v rámci předběžných opatření. Soud také má za povinnost poučit odpůrce o právu, že si může ze společné domácnosti odnést věci nezbytně nutné pro jeho život a věci nezbytně nutné pro výkon jeho povolání. (ČESKO, 2013b)

V rámci zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštním soudním řízení upravuje v § 492-496 zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Výkon rozhodnutí se zajišťuje bezodkladně soudem prvního stupně, provádí se v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci a vykáže odpůrce ze společného bydlení, vezme mu veškeré klíče od společných bydlí, zakáže kontaktování a sledování navrhovatele. Zároveň soud při výkonu rozhodnutí vyzve odpůrce, aby si ze společného obydlí vzal osobní dokumenty, osobní cennosti a nezbytné věci k výkonu jeho povolání nebo k podnikatelským účelům, dále nezbytné věci z jiného vážného důvodu po souhlasu soudu. Odpůrce je povinen soudu sdělit adresu po dobu trvání rozhodnutí, kde bude pobývat a zvolit si pro doručování písemností zástupce a upozornit, že mu budou doručeny písemnosti uloženy u soudu, pokud nevyhová. V případě porušení rozhodnutí provede soud na návrh oprávněného bezodkladně opětovný výkon vykázaním povinného ze společného bytu nebo domu. (ČESKO, 2013b)

Trestněprávní ochrana

V odvětví trestního práva je ustanovena ochrana domácího násilí zejména v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v zákoně č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v zákoně č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činech a v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Trestní zákoník (dále „TZ“) vymezuje trestné činy podle jednotlivých chráněných zájmů České republiky pro naplnění stíhání za trestné činy musí být naplněné vymezené znaky skutkových podstat trestných činů (dále „SPTČ“). Negativní společensky patologický problém domácí násilí je vymezen především ve zvláštní části trestního zákona v hlavě IV., trestné činy na rodině a dětech, kde se vyskytuje nejhlavnější speciální skutková podstata trestného činu určená problematice domácího násilí § 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí, avšak v důsledku vylíčení skutečností se připisují další trestné činy. Může se jednat např. o trestné činy proti svobodě především SPTČ- zbavení nebo omezení osobní svobody, trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti zejména SPTČ – znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití, trestné činy proti rodině a dětem SPTČ – zanedbání povinné výživy, ohrožování výchovy dítěte, trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných SPTČ – maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, trestné činy narušující soužití lidí SPTČ – nebezpečné vyhrožování nebo nebezpečné pronásledování. V krajních mezích také samozřejmě trestné činy proti lidskému životu a zdraví SPTČ – vražda, těžké ublížení na zdraví nebo ublížení na zdraví. (ČESKO, 2009)

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon o trestním řízení soudním, tj. trestní řád vymezuje předběžné opatření v působnosti trestního práva. Předběžné opatření lze učinit jedině obviněnému a může být uloženo tehdy, když z jednání obviněného nebo z určitých vysvětlených skutečností je dána důvodná obava, že:

- trestná činnost se bude opakovat, pro který skutek je stíhán;
- dokončí trestný čin, o nějž se pokusí nebo;
- vykoná trestný čin, kterým hrozil nebo připravoval;
- zjištěné skutečnosti trestného činu svědčí tomu, že pro ten skutek bylo zahájeno trestní řízení, byl spáchán, naplňuje všechny znaky SPTČ;

- jsou dány důvody k podezření, že trestný čin spáchal obviněný;
- posuzuje se také z hlediska povahy a závažnosti trestného činu. (ČESKO, 1961)

Předběžná opatření jsou uložena poškozené fyzické osobě v situaci, která si vyžaduje ochranu v zájmu života, zdraví, svobody, lidské důstojnosti nebo v zájmu poskytnutí ochrany osobám blízkým poškozené nebo v důsledku ochrany zájmů společnosti. (ČESKO, 1961)

Druhy předběžných opatření

„Předběžným opatřením může být obviněnému uloženo

- *zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky,*
- *zákaz vstupu do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí,*
- *zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami,*
- *zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě“.* (ČESKO, 1961)

V důsledku neplnění předběžných opatření může příslušný orgán činný v trestním řízení udělit:

- uložit pořádkovou pokutu;
- uložit jiného druhu předběžného opatření, nebo;
- vzít obviněného do vazby za podmínek stanovených tímto zákonem. (ČESKO, 1961)

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

V zákoně o obětech trestných činů se specifikuje ochrana obětí domácího násilí, která výrazně vymezuje, že oběti trestného činu § 199 TZ Týrání osoby žijící ve společném obydlí jsou zvláště zranitelné oběti. Zvláště zranitelnou obětí je také dle zákona každé dítě, osoby vysokého věku nebo osoby postižené fyzickým, psychickým nebo mentálním hendikepem nebo smyslovým poškozením a dalším vymezeným v tomto zákoně. V působnosti zákona je také třeba dbát, aby z důsledku vyšetřování skutečnosti dle stanovených právních předpisů

nevznikla újma od orgánů činných v trestním řízení (dále „OČTŘ“), Policie ČR a dalších orgánů veřejné moci, subjektů zapsaných v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, tlumočnicků, znalců, obhájců, poskytovatelů zdravotnických služeb a sdělovacích prostředků k ní, aby nebyla způsobená druhotná újma. (ČESKO, 2013a)

Zákon stanovuje, že subjekty v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů jsou povinny poskytnout bezplatně odbornou pomoc na základě návrhu zvláště zranitelné oběti, která potřebuje psychologické poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací, sociální poradenství nebo restorativní programy, a to před zahájením, v průběhu i po skončení trestního řízení. Smí být poskytnuta do doby, dokud plní svůj účel. (ČESKO, 2013a)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Ze zákona jsou policisté povinni pomáhat a chránit bezpečnost osob uvnitř státu ČR, přijímat trestní oznámení. Nejpodstatnějším oprávněným ochranným prostředkem policejního zásahu v oblasti pomoci ohroženým osobám domácího násilí je vykázaní osoby ze společného obydlí, které lze učinit pro předcházení útoků v případě, že se násilná osoba dopouští nebezpečných útoků proti zdraví, životu, svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti. Policista má oprávnění vykázat násilnou osobu i z bezprostředního okolí společného bytu nebo domu. Smí vykázat násilnou osobu i v jeho nepřítomnosti. Zde se také stanovuje, že když obývá ve společném bydlení nezletilé dítě, tak se automaticky považuje a nakládá jako s osobou ohroženou. Doba trvání vykázaní je standardně 10 dnů ode dne jeho provedení. Ani se souhlasem ohrožené osoby nelze tuto dobu časově zkrátit, ale lze dobu trvání vykázaní prodloužit po podání návrhu na vydání předběžného opatření dle zákona o zvláštních řízeních soudních a ode dne nabytí právní moci rozhodnutí smí soud tak učinit. (ČESKO, 2008)

Vykázaná osoba má za povinnost:

- neprodleně opustit území vymezené policistou v potvrzení o vykázaní;
- zdržet se pobývat v prostoru vymezeném policistou;
- zdržet se navazování kontaktu a styku s osobou ohroženou;
- odevzdat policistovi na jeho výzvu veškeré klíče od společného bydlení, které drží.

Vykázaná osoba má oprávnění:

- vzít si věci sloužící její osobní potřebě, osobní doklady a osobní cennosti ze společného obydlí;
- vzít si nezbytné věci ze společné domácnosti pro výkon svého povolání nebo pro jeho podnikání, toto oprávnění lze uplatnit jenom jednou a za přítomnosti policisty;
- ověřit si provedené vykázání především na tísňovém čísle 158;
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie. (ČESKO, 2008)

Po vykázání násilné osoby je policista povinen poučit ohroženou osobu o vyskytujících se možnostech, které smí provést zejména má možnost využít sociální, psychologické, právní a dalších služby poskytující pomoc obětem domácího násilí, má možnost podat návrh na předběžné opatření ze zákona o zvláštních řízeních soudních a o následcích, které vyplývají s uvedením nepravdivých údajů. (ČESKO, 2008)

Mezi dalším důležitým policejním zákrokem, který smí využít je krátkodobá ochrana osoby.

Krátkodobá ochrana osoby zahrnuje:

- *„fyzickou ochranu;*
- *dočasnou změnu pobytu osob;*
- *použití zabezpečovací techniky, nebo;*
- *poradensko-preventivní činnost.“ (ČESKO, 2008)*

Krátkodobou ochranu osob Policie ČR může použít v případech odůvodněných, při kterých hrozí vážné nebezpečí, újma na zdraví a je možné poskytnout tuto ochranu i osobám blízkým ohrožené osoby, ale nelze jí poskytnout bez souhlasu ohrožené osoby nebo osoby, které má být ochrana poskytnuta. V případě ohrožení bezprostředního útoku na zdraví a životu osoby, tak policista informuje příslušný útvar policie k zajištění krátkodobé ochrany osob a předběžně poskytne osobě ohrožené fyzickou ochranu. (ČESKO, 2008)

Správněprávní ochrana

Mezi nejzákladnější právní předpisy v problematice domácího násilí je převážně zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 259/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tj. přestupkový zákon nabízí v působnosti řešení ochrany domácího násilí omezující opatření. Omezující opatření poskytují zejména zákaz navštěvovat vymezená veřejná místa, která zamezí zdržet se styku s konkrétní osobou nebo určitým kruhem osob nebo podrobit se programu pro zvládání násilného chování a agrese. Přestupkový zákon výslovně ukládá povinnost násilné osobě podrobit se vhodnému programu pro zvládání násilného a agresivního chování, které smí být ukládáno osobě, která se dopustila přestupku vykázaní, který vykazuje znaky násilného partnerského vztahu nebo užití násilí v rodině. Uložit omezující opatření může učinit ten příslušný správní orgán, který jako první přijde do styku s pachatelem. Správní orgán ustanoví určitý typ programu, součástí je stanovení rozsahu, obsahu a způsob provedení vhodného programu tak, aby působil výchovně a preventivně na pachatele, zároveň aby zohledňoval individuální potřeby. Vhodný program si je povinen pachatel hradit sám, pokud není poskytován bezplatně. (ČESKO, 2016)

Zákon stanovuje práva osobě přímo postižené spácháním přestupku, kdy poškozená osoba dává souhlas a v některých případech nedává souhlas k zahájení nebo pokračování přestupkového řízení, tak má právo na vyrozumění o zahájení řízení, právo na poskytnutí informací o řízení, právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po dobu řízení, právo nahlížet do spisu, právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, právo být přítomna při všech úkonech v řízení a účastnit se ústního jednání a právo na oznámení rozhodnutí.

Při klasických přestupkových řízení je nutný souhlas poškozené osoby se zahájením řízení o přestupku. Zákon stanovuje výjimku, že v případě, že spáchaným přestupkem je postižená osoba mladší 18 let nebo je přestupkem vykázaní ze společného obydlí, tak správní orgán je oprávněn zahájit přestupkové řízení bez souhlasu přímo postižené osoby spácháním přestupku. (ČESKO, 2016)

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon vymezuje sociálně-právní ochranu dětí, a to zejména v ochraně práv dítěte na řádnou výchovu a příznivý vývoj, ochranu oprávněných zájmů dítěte, ochranu působení k obnovení funkčnosti rodiny. V rámci tohoto také směřují na neplnění povinností plynoucí z rodičovské odpovědnosti a nevykonání nebo zneužití práv vyplývající z rodičovské odpovědnosti. (ČESKO, 1999)

3 PRÁVNÍ OCHRANA DOMÁCÍHO NÁSILÍ VE VYMEZENÝCH ZAHRANIČNÍCH STÁTECH

Právní vymoženosti vymezených států je zahrnuto v této kapitole z důvodu nahlédnutí a možné následné možnosti na zlepšení české právní legislativy na ochranu proti domácímu násilí. Zde je i zmíněná Istanbulská úmluva z principu, že ČR má Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí podepsanou z května 2016 a v červnu roku 2022 má dojít k její ratifikaci, která zapříčiní velké změny.

3.1 Istanbulská úmluva – Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí

Istanbulská úmluva je dle jejich definice „*prvním mezinárodním právně závazným nástrojem, jenž představuje globální právní rámec zaměřený na prevenci násilí, ochranu obětí a odsouzení agresorů. Úmluva je výzvou k větší rovnosti mezi ženami a muži, jelikož násilí na ženách má hluboké kořeny v nerovnosti pohlaví a je živeno patriarchální kulturou a kulturou netečnosti k této situaci. Uvedená úmluva zahrnuje všechny druhy násilí od fyzického, psychického, sexuálního obtěžování, nucené sňatky, mrzačení pohlavních orgánů, obtěžování, nucené sterilizace až po potraty, a to nezávisle na věku, etnickém původu či státní příslušnosti, náboženském vyznání, sociálním původu, migračním statusu či sexuální orientaci oběti.*“ (Český svaz žen z. s., 2016)

Istanbulská úmluva platí pro členské státy Rady Evropy, které přistoupí k úmluvě, avšak v mezinárodní komunitě ženských a lidskoprávních organizací, které sílí tlak na to, aby se tato úmluva globálně rozšířila. Úmluva apeluje na státy, aby zohlednila specifické potřeby skupinám žen a dívek, které jsou vystavené většímu riziku násilí a zároveň se snaží, aby státy zavedly stejná opatření i na jiné oběti trestného činu domácího násilí, konkrétně muže, děti či starší osoby. (ProFEM, 2016)

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí byla přijata 7.4.2011 a k podpisu byla otevřena 11.5.2011 v Istanbulu Výborem ministrů Rady Evropy. Turecko se stalo prvním státem, který úmluvu podepsal. V platnost dne 1.8.2014, a k 31.1.2016 vstoupilo pro ratifikaci úmluvy ze 47 členských států Rady Evropy ji ratifikovalo 20 států, z nichž 19 dalších států jí pouze podepsalo. (Český svaz žen z. s., 2016).

Česká republika podepsala Istanbulskou úmluvu v květnu 2016, k ratifikaci má dojít v červnu roku 2022.

„Úmluva vyžaduje od členských států

1. *Prevenci:*

- *proškolení odborníků, kteří pracují s oběťmi;*
- *změnu postojů, tradičních rolí pohlaví a stereotypů, díky nimž je násilí vůči ženám akceptovatelné;*
- *zvyšování podvědomí o různých formách násilí a jejich traumatizující povaze;*
- *spolupráci s nevládními organizacemi, médii a se soukromým sektorem ve snaze oslovit nejširší veřejnost;*
- *zahrnutí učebních materiálů týkajících se problematiky rovnosti do učebních osnov na všech stupních vzdělávání. (Český svaz žen z. s., 2016)*

Prevence by měla vymýtit všechny tradice, předsudky, zvyky a ostatní praktiky, které se zakládají na předpokladu stereotypního vzorce rolí mužů a žen či podřízenosti ženy. (Český svaz žen z. s., 2016)

2. *„Ochranu:*

- *zajistit, aby smyslem veškerých opatření byly potřeby a bezpečnost obětí;*
- *zajistit dostatečné množství dočasných útulků a zavést bezplatné nepřetržité telefonní linky důvěry;*
- *vytvořit specializované podpůrné služby, jež budou obětem a jejich dětem poskytovat lékařskou pomoc a psychologické či právní poradenství.“ (Český svaz žen z. s., 2016)*

Ochrana zaměřuje na generované chápání násilí vůči ženám a domácímu násilí, a zaměřuje se na lidská práva a bezpečnost obětí. Vhodné by bylo poskytovat ochranné služby bez ohledu na ochotu oběti svědčit proti pachateli nebo podat žalobu. (Český svaz žen z. s., 2016)

3. *„Stíhání:*

- *zajistit, aby pro žádný násilný čin nemohly být přijatelné výmluvy na kulturu, tradiční zvyky, náboženství nebo čest;*
- *zajistit, aby násilí vůči ženám bylo považováno za trestný čin a náležitě trestáno;*

- *zajistit, aby orgány zajišťující dodržování zákona reagovaly na žádosti pomoci bez prodlení a nebezpečné situace dokázaly adekvátně rozhlédnout;*
- *zajistit, aby v průběhu vyšetřování a soudního řízení měly oběti možnost využít speciálních ochranných opatření.*“ (Český svaz žen z. s., 2016)

Strany zaměřující se na legislativu by měli zajistit, aby vyšetřování a soudní stíhání spadající do souvislosti problematiky všech forem násilí v rámci působnosti Istanbulské úmluvy, která bude provedena bez zbytečných otálení, a tak, aby se na všech stupních trestního řízení bral ohled na práva oběti. (Český svaz žen z. s., 2016)

4. *Integrovanou politiku:*

- *zajistit, aby všechna uvedená opatření byla součástí komplexních, koordinovaných postupů a nabízela ucelenou odpověď na násilí vůči ženám a domácímu násilí.*“ (Český svaz žen z. s., 2016)

Strany mají učinit nezbytná legislativní i jiná opatření pro přijetí a prosazování celostátní komplexní, koordinované a efektivní politiky, která se zaměřují na veškerá opatření směřující k prevenci a potírání všech typů násilí související do závaznosti Istanbulské úmluvy a zařídit, aby bylo řešeno násilí vůči ženám holisticky. Orgány zajistí, aby politika stavěla na právech obětí do centra veškerých opatření a aby byla uskutečněna efektivní spolupráce mezi všemi relevantními organizacemi, agenturami a institucemi. Především vládní agentury, národní, regionální nebo místní zastupitelské sbory a úřady, národní instituce pro lidská práva a organizace občanské společnosti. (ProFEM, 2016)

V usilování o naplňování Istanbulské úmluvy byl vytvořen specifický monitorovací mechanismus. Jedním pilířů mechanismu je Skupina expertů proti násilí vůči ženám a domácímu násilí tzv. GREVIO, který dohlíží na to, zda státy postupují podle stanových pravidel Istanbulské úmluvy, a tím zajišťuje dlouhodobou efektivitu. (Český svaz žen z. s., 2016)

3.2 Rakousko

Rakousko bylo jedno z prvních evropských zemí, které v roce 1997 přišlo se zákonem na ochranu obětí domácího násilí a vytvořilo Zákon na ochranu před násilím. Zákon vytvořil právní podmínky pro rychlou a účinnou ochranu obětí před domácím násilím. Poprvé byla policie oprávněna zakázat osobám ohroženým násilím vstup do bytu, ve kterém ohrožená

osoba žije. V rámci zákona mohou být ohroženi, pokud není byt dobrovolně opuštěn. V Rakousku se uplatňuje princip zvaný „kdo udeří, kdo odejde“ a ten následně umožňuje ohrožené osobě zůstat ve známém prostředí. (Bundeskanzleramt Österreich, © 2019)

Od roku 1997 došlo k četným právním vylepšením. 1.ledna 2020 byl zaveden ochranný nástroj Spolu se zákazem vstupu v rámci, kterého je pachateli zakázáno přiblížit se k oběti na vzdálenost menší než 100 metrů. Tento zákaz chrání oběť, ať je kdekoli a nemusí pobývat pouze v bytě, ve kterém žije. V případě, že je nutná delší ochrana proti ohrožené osobě, tak má ohrožená osoba možnost podat u soudu návrh na vydání soudního příkazu. V závislosti na situaci násilí nebo nebezpečí může být tato žádost zaměřena na zajištění, aby ohrožená osoba nesměla po určitou dobu do bytu a jeho bezprostřední okolí (§ 382b Exekuční řád EO „Ochrana před násilím v bytech“), nezůstávat na určitých místech po určitou dobu a nepřibližovat se k těmto místům nebo k ohrožené osobě a také nenavazovat kontakt s ohroženou osobou (§ 382e EO „Obecná ochrana proti násilí) nebo se musí zdržet zasahování do soukromí ohrožené osoby (§ 382g EO „Ochrana před zásahem do soukromí). (Bundeskanzleramt Österreich, © 2019)

V každé spolkové zemi Rakouska mají zřízené Centrum na ochranu před násilím nebo Intervenční centrum proti násilí v rodině ve Vídni, které jsou státem financované a instituce se specializují na poskytování komplexní podpory obětem domácího násilí a pronásledování. Pokud policie vydá zákaz vstupu a přiblížení, okamžitě to nahlásí odpovědnému centru ochrany před násilím nebo Intervenčnímu centru ve Vídni. Tyto instituce následně kontaktují ohroženou osobu a aktivně nabízí podporu. Nabídka pomoci sahá od přípravy bezpečnostního plánu přes právní poradenství až po psychosociální podporu. (Bundeskanzleramt Österreich, © 2019)

V případě, že se pronásledování stane známým lidem oběti. I v tomto případě bude poskytnuta pomoc a může se sama přímo obrátit na instituce bez předchozího policejního zásahu. Při výslechu u soudu má ohrožená osoba právo si přivolat důvěryhodnou osobu. (Bundeskanzleramt Österreich, © 2019)

3.3 Německo

V německé trestněprávní úpravě není definován pojem domácí násilí a není ani kriminalizován. Tím že domácí násilí není kriminalizováno, tak se v německém trestním zákoníku nenajde zvláštní skutková podstata trestného činu, která by zasahovala

do všech projevů a specifíků domácího násilí. Domácí násilí je postihováno v rámci různých skutkových podstat trestných činů jako například ublížení na těle, těžké ublížení na těle, vydírání, vyhrožování, sexuální nátlak a znásilnění, zlé nakládání s osobami svěřenými do péče, pronásledování apod. Němečtí zákonodárci se vydali přednostně cestou preventivních opatření na místo přímé represe. V roce 2001 reflektovali potřebu chránit oběť domácího násilí byl zakotven zákon na ochranu proti násilí s účinností k 1.1.2002. Tato právní norma se stala stěžejním zákonem v boji proti domácímu násilí. (Deutscher Juristinnenbund e. V., © 2022)

Zákon na ochranu proti násilí klíčově posílil soukromé právní možnosti ochrany oběti. Ustanovením ochranných opatření vymezili za hlavní cíl preventivně předejít hrozcím a pokračujícím útokům proti ohrožené osobě zasahující její svobodu, zdraví, tělesnou integritu a zabránit pronásledování, obtěžování a kontaktování. Ohrožená osoba domácího násilí v Německu má právo požádat o přenechání bytu k výhradnímu užití v případě, že žila ve společném obydlí spolu s pachatelem. (Deutscher Juristinnenbund e. V., © 2022)

V Německu je trestně sankcionováno nedodržování předběžných opatření. Považuje se za nejeftektivnější ochranu oběti domácího násilí. Dle ustanovení trestněprávních následků hrozí pachateli peněžitý trest nebo trest odnětí svobody až na jeden rok. Na rozdíl od trestněprávní úpravy v Česku se jedná o poměrně mírný trest. V českém Trestním zákoníku je trestem odnětí svobody až na dva roky. Německý právní řád má institut vykázání, nicméně je odlišná dobou trvání vykázání. V každé spolkové zemi Německa je doba trvání vykázání odlišná, ale zpravidla se pohybuje od deseti až do čtrnácti dnů. (Deutscher Juristinnenbund e. V., © 2022)

V procesněprávním ukotvení mají institut soukromé žaloby na řešení domácího násilí. Soukromá žaloba umožňuje oběti, které vznikla bezprostřední újma soukromožalobním trestným činem. S žalobou se smí obrátit přímo na soud bez účasti veřejného žalobce a zastupovat žalobu před soudem. Německý trestní řád mezi soukromožalobní trestné činy vymezuje např. porušení domovní svobody, vyhrožování, ublížení na těle, vydírání a pronásledování. Jedině z úřední povinnosti nebo pokud stíhání sdílí zvlášť veřejný zájem tak zasahuje státní zástupce. V jakémkoliv stádiu řízení má právo zasahovat do řízení. V trestním řízení postupně nastupuje místo soukromého žalobce. Soukromá žaloba neslouží primárně pro přímé trestání násilné osoby, avšak se oběť snaží o napravení vztahu mezi pachatelem a obětí, navíc si jí musí oběť zaplatit. (Deutscher Juristinnenbund e. V., © 2022)

Dne 1. února 2018 vstoupila v Německu platnost Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, v rámci, kterého se zavazuje k provedení ustanovení Úmluvy proti genderově podmíněnému násilí.

V průměru každá čtvrtá žena v Německu zažívá fyzické nebo sexuální napadení ze strany partnera ve vztahu alespoň jednou v životě. V průměru je každý den žena postižena pokusem o vraždu nebo dokončenou vraždou, kterou spáchal její vlastní manžel, partner nebo bývalý partner. Každý týden zemřou tři ženy. (Deutscher Juristinnenbund e. V., © 2022)

3.4 Francie

Ve Francii mají právo použít elektronické náramky proti domácímu násilí, které pomáhají sledovat vzdálenost mezi pachatelem a obětí. Podle Francouzské tiskové agentury upozornila na skutečnosti z nedostatečného sledování násilných partnerů, které zapříčinilo na několik vražd z důsledku sexuálního a domácího násilí. Francouzský ministr spravedlnosti po zvlášť krutých vražd spáchaných mužem už dříve odsouzeným, který nebyl nijak dohlížen, a tak nechal přikázat ověřit případy domácího násilí pomocí sledovacích náramků. Francouzští policisté mají od roku 2020 právo zakázat pachateli jakýkoliv kontakt s obětí a kontrolovat kroky pachatele prostřednictvím sledovacích náramků. (ČTK, 2021)

V České republice by měl být klíčovým účelem u případů, kde bezprostředně hrozí opakované pokoušení kontaktovat ohroženou osobu nebo je evidentní nebezpečí z pronásledování. Tímto způsobem by se mohlo předcházet nejhorším možným scénářům. V případě, že by došlo k přijetí sledovacích náramků na pachatele muselo by dojít ke změně v zákoně o zvláštním řízení soudním, který by jednoznačně musel definovat zákaz přiblížení násilné osoby s osobou ohroženou, který by striktně vymezil hranici styku v konkrétní vzdálenosti. Zahraniční státy vykazují zákaz přiblížení od 100 až 300 metrů pro násilnou osobu a kontrolují kroky v okolí domu nebo bytu a v okolí výkonu povolání ohrožené osoby, nicméně k pronásledování dochází úplně všude. Pachatelé sledují každý pohyb oběti. Avšak pro efektivní ochranu oběti by, pak měla náramek nosit také oběť. (ČTK, 2021)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SKUTKOVÉ PODSTATY VYMEZENÝCH TRESTNÝCH ČINŮ A STATISTIKY VYMEZENÝCH TRESTNÝCH ČINŮ Z OBLASTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí má specializovanou skutkovou podstatu, pro kterou je nejzákladnější a klíčový trestný čin podle § 199 TZ – Týrání osoby žijící ve společném obydlí, při čemž v důsledku objasnění a vylíčení skutečnosti se k tomuto trestnému činu připisují další trestné činy. Zejména trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti jako je znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití u nezletilých dětí. Následně trestné činy proti svobodě, a to především omezení nebo zbavení osobní svobody. Z oblasti trestných činů proti rodině a dětem jako je zanedbání povinné výživy, ohrožování výchovy dítěte. Trestné činy narušující soužití lidí je zařazeno zejména nebezpečné pronásledování nebo nebezpečné vyhrožování. V nejhorších možných scénářích následují trestné činy proti lidské zdraví např. těžké ublížení na zdraví až po trestné činy proti lidskému životu ve formě vraždy.

4.1 Trestný čin podle § 199 TZ – Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Týrání osoby žijící ve společném obydlí je z hlediska základní skutkové podstaty trestného činu bráno jako přečin, který může být sankcionován od šesti měsíců až na čtyři léta. V důsledku zvlášť přitěžující okolnosti je spáchání takového trestného činu zvlášť trýznivým nebo surovým způsobem, spáchání na nejméně dvou osobách, způsobení těžké újmy na zdraví, spáchání takového činu po delší dobu. Pokud takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví na nejméně dvou osob nebo smrt, tak může být pachatel potrestán na pět až dvanáct let odnětím svobody. Na rozdíl od trestného činu týrání svěřené osoby podle § 198 TZ není povinnost oznámit trestný čin ani povinnost nepřekažení trestného činu, ale je oznamovací povinnost, v případě bezprostředního ohrožení lidského života a zdraví. (Šámal a kol., 2022)

„V případě, že dojde v důsledku týrání k ublížení na zdraví, pak se bude posuzovat podle speciálního ustanovení § 199, nikoliv podle § 146 o ublížení na zdraví. Dojde-li v důsledku týrání k úmyslné těžké újmě na zdraví nebo smrti oběti, posoudí se skutek jako jednočinný souběh trestných činů vraždy podle § 140 nebo těžké ublížení na zdraví podle § 145 trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199.“ (Jelínek, 2019)

Objektem je ochránit osobu žijící ve společném obydlí s pachatelem. Násilné osoby, které týrají osoby, tak koná vůči osobám blízkým a dalším osobám žijícím s nimi ve společné

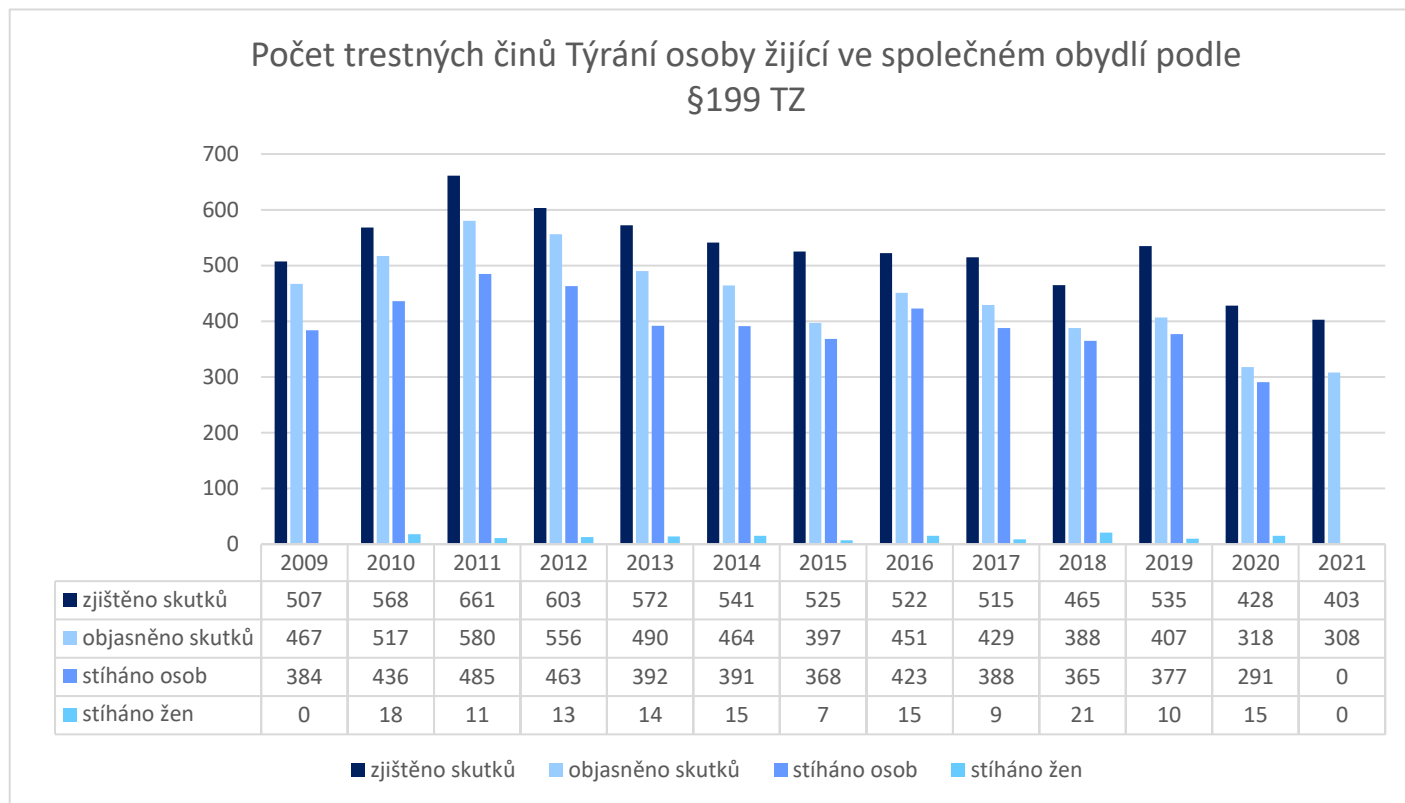
domácnosti. V této záležitosti vzniká specifická forma vzájemné závislosti. Neoficiálně se tato skutková podstata označuje jako domácí násilí. Předmětem útoku je každá osoba, která žije ve společném obydlí s násilnou osobou. Výrazně se uvádí osoba blízká, avšak se může jednat např. i o nájemníka, spolubydlící na kolejích. Společným obydlím se považují veškeré prostory sloužící k bydlení, ať už se jedná o obytné domy, byty, obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, internáty či vysokoškolské koleje apod. (Jelínek, 2019)

Objektivní stránkou tohoto trestného činu je týrání osoby ve společném obydlí, které se vyznačuje hrubostí, bezcitností a určitou trvalostí, které osoba pociťuje. Vše se posuzuje na podkladě jednání pachatele v závislosti na intenzitě zlého chování. Nevyžaduje se, aby u týrané osoby vznikly následky na zdraví, avšak je zapotřebí, aby týraná osoba pociťovala těžké příkoří pro krutost, bezohlednost a bolestivost chování pachatele. Dle trestného zákoníku může mít týrání jak povahu fyzických, tak psychických útrap. Může se také jednat o útoky, které směřují na domácí zvíře, které náleží oběti. Tento trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí vystihuje všechny případy domácího násilí, i když by se odehrávalo mimo společné obydlí. (Šámal a kol., 2022)

Subjektem je každý pachatel, který týrá osobu blízkou nebo osobu, která žije s pachatelem ve společné domácnosti. Jedná se výlučně o fyzickou osobu.

Subjektivní stránkou je úmyslné přímé zavinění pachatele. Úmyslné způsobení těžkého příkoří osobě či více osobám žijícím ve společné domácnosti. (Jelínek, 2022)

Počet trestných činů podle § 199 TZ – Týrání osoby žijící ve společném obydlí od 2009-2021

Graf 1 Počet trestných činů podle § 199 TZ – Týrání osoby žijící ve společném obydlí od roku 2009 do roku 2021

Poznámka: Vlastní zpracování dle zdrojů Statistické přehledy kriminality od roku 2009 do roku 2021

Zjištěných skutků od roku 2009 se ročně pohybuje od 403 do 661. Objasněných případů je od 308 do 534 ročně. Trestně stíhaných pachatelů od 365 do 485. Počet stíhaných žen se pohybuje ročně od 7 do 21. Z důvodu neznámých a nezveřejněných statistik Českého statistického úřadu z roku 2021 o počtu stíhaných osob a stíhaných žen nejsou zde uvedené hodnoty.

4.2 Trestný čin podle § 140 TZ – Vražda – Motivované osobními vztahy

Vražda v České republice je z hlediska trestního zákoníku nejpřísnější a nejzávažnější trestný čin proti lidskému životu. Z následku míry úmyslného způsobení je vražda rozlišována na vraždu prostou a vraždu spáchanou s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Příčinou rozlišování je snaha českých zákonodárců odlišovat různě závažné úmyslné útoky proti životu. Vražda prostá je uzpůsobená na závažnější typ vraždy. Jedná se o úmyslné usmrcení druhého člověka, které se spáchalo bez rozmyslu, bez předešlého uvážení a pachatel jednal bez silného rozrušení ze strachu, zmatku, úleku či jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženého jednání poškozeného. Vražda spáchaná s rozmyslem nebo po předchozím uvážení je vymezena jako samostatná skutková podstata zavinění se všemi znaky trestného činu vraždy prosté. Z hlediska obsahové stránky jde o kvalifikovanou skutkovou podstatu. Vražda spáchaná s rozmyslem nebo po předchozím uvážení se postihuje přísněji. (Jelínek, 2022)

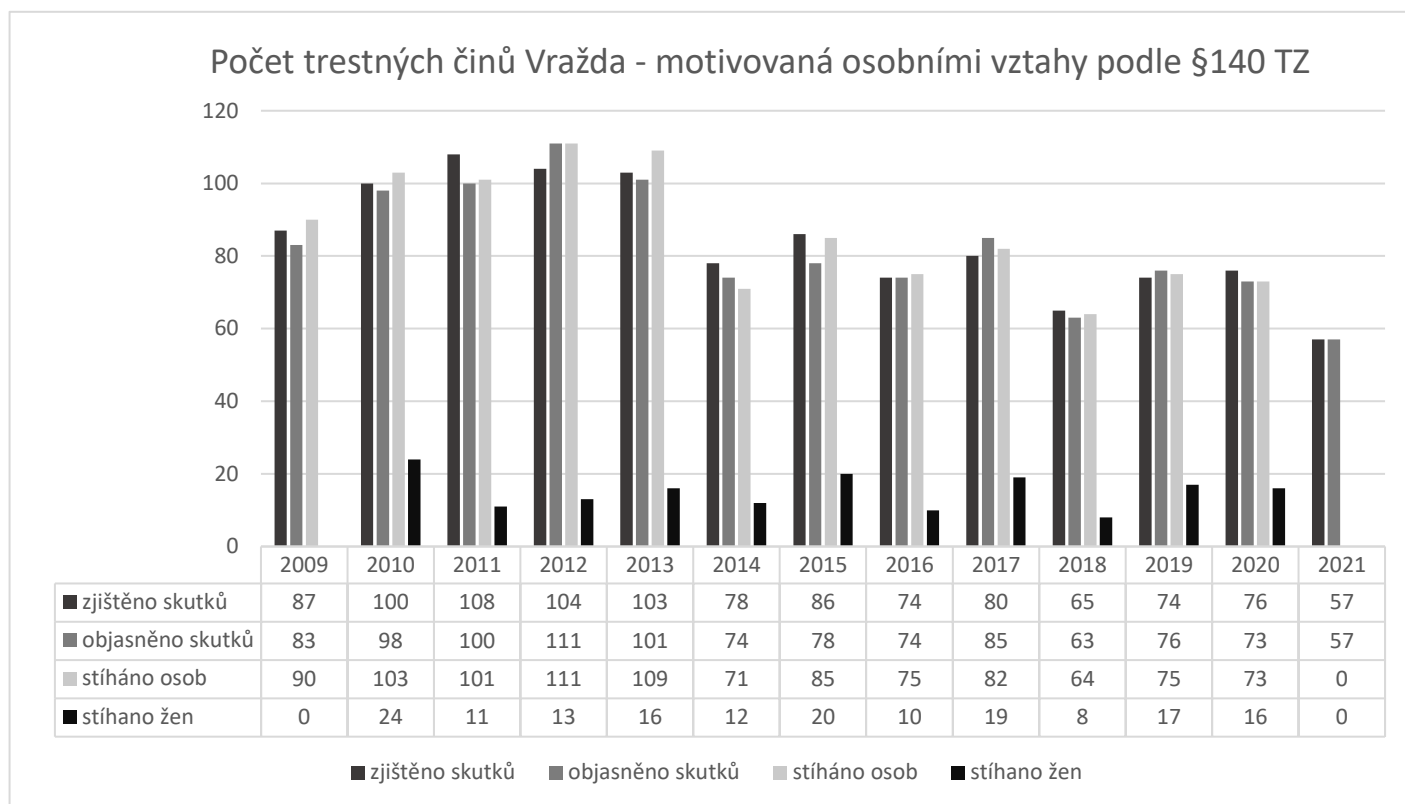
Objektem trestného činu podle § 140 je lidský život. V působnosti trestního práva je klíčové vymezit začátek a konec lidského života. Důležitá otázka zní, do jakého rozmezí je ve smyslu trestního zákona lidská bytost plodem a od jakého momentu je člověkem. (Jelínek, 2019)

Objektivní stránkou je významný aspekt, jakým způsobem byl lidský život ukončen. Předmětem útoku je lidská bytost. Příčinou zavraždění člověka může být, jak odnímání potravy, nedostatečný příjem vody, dlouhodobé týrání, bodnutí ostrým předmětem či zastřelení střelnou zbraní. U objektivní stránky se dále také posuzuje, zda byl trestný čin spáchan na dvou a více osobách či opětovné spáchání vraždy. (Šámal a kol., 2022)

Subjektem je pachatel. Pachatelem vraždy je jakákoliv fyzická osoba, která úmyslně zabije člověka, ať už prostým úmyslem bez rozmyšlení či spáchá vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. (Šámal a kol., 2022)

Subjektivní stránkou je úmyslné jednání zapříčiněné usmrcením člověka s úmyslem přímým či úmyslem nepřímým. (Šámal a kol., 2022)

Počet trestných činů podle § 140 TZ – Vražda – motivované osobními vztahy (2009-2021)

Graf 2 Počet trestných činů podle § 140 TZ – Vražda – motivované osobními vztahy od roku 2009 do roku 2021

Poznámka: Vlastní zpracování dle zdrojů Statistické přehledy kriminality od roku 2009 do roku 2021

Vražda motivovaná osobními vztahy je nejzávažnější trestný čin, který souvisí s domácím násilím. Všechny vraždy motivované osobními vztahy nepředstavují vždy plné vyústění domácího násilí, ale ze statistik vyplývá, že v průměru desítky žen ročně je zavražděno v důsledku domácího násilí.

Počet zjištěných skutků se pohybuje od 65 do 108 ročně, počet objasněných případů ročně je od 57 do 102, trestně stíhaných od 64 do 111 ročně, trestně stíhaných žen se pohybuje od 8 do 24 případů ročně. Z důvodu neznámých a nezveřejněných statistik Českého statistického úřadu z roku 2021 o počtu stíhaných osob a stíhaných žen nejsou zde uvedené hodnoty.

4.3 Trestný čin podle § 185 TZ – Znásilnění

U trestného činu znásilnění je z hlediska trestního zákona dvoufázové jednání. Prvního jednání se dopouští osoba, která užije násilí, pohrůžky násilí, zneužití bezbrannosti či pohrůžkami jiné těžké újmy. Druhého jednání se dopouští ve fázi vykonání pohlavního styku. Znásilnění jako trestný čin se považuje za dokonán až ve druhé fázi. V případě, že trestný čin je ukončen v první fázi znásilnění, tak se jedná o kvalifikovaný pokus a pachatel zaniká trestní odpovědnost za pokus o znásilnění. Takové jednání se na dále bude posuzovat na základě trestného činu vydírání podle § 175 TZ nebo pokud bude mít trestný čin splňovat znaky SPTČ omezování osobní svobody podle § 171 TZ. (Jelínek, 2022)

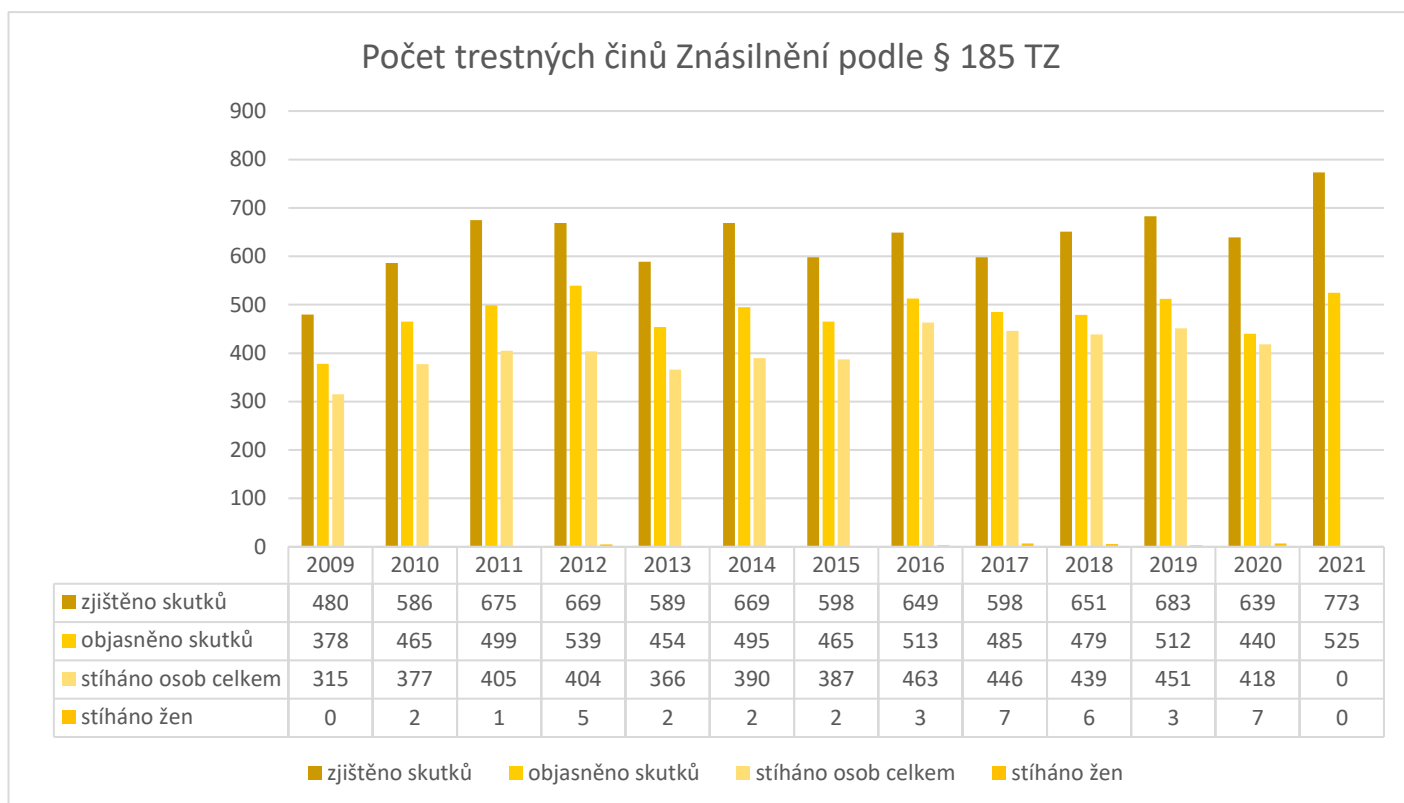
Objektem trestného činu znásilnění podle § 185 je právo člověka se svobodně rozhodovat o svém intimním životě a zachovat si lidskou důstojnost. Předmětem útoku může být, jak muž, tak i žena bez rozdílu vospělosti, věku, pohlavní zchovalosti či způsobu života. Objektem útoku může být taktéž osoba, která žije s pachatelem v manželském či partnerském závazku. V případě, že se jedná o dítě či dokonce o dítě mladší 15 let, tak je důvodná okolnost použít vyšší trestní sazby. (Jelínek, 2019)

Objektivní stránkou trestného činu znásilnění je dle § 185 TZ „*použití fyzického násilí, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donucení k pohlavnímu styku nebo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti*“ (ČESKO, 2009). Jinou těžkou újmou se rozumí např. újma na cti, rodinném životě či dobré pověsti. Donucení je prvek, který symbolizuje nesouhlas poškozeného k aktu, a to i v případě, že se poškozená osoba vzdala odporu z důvodu pro beznadějnost a bezbrannost. (Jelínek, 2019)

Subjektem je pachatel, který se dopustil násilným způsobem, násilnou pohrůžkou či jinou těžkou újmou k donucení pohlavního styku. Může jim být jakákoliv fyzická osoba, tak i právnická osoba. (Šámal a kol., 2022)

Subjektivní stránkou trestného činu znásilnění je přímé úmyslné jednání. I pouhá příprava na násilné jednání znásilnění je příprava trestná. Zpravidla se posuzuje i trestný čin vydírání podle § 175 TZ. (Šámal a kol., 2022)

Počet trestných činů podle § 185 TZ – Znásilnění (2009-2021)

Graf 3 Počet trestných činů podle § 185 TZ – Znásilnění od roku 2009 do roku 2021

Poznámka: Vlastní zpracování podle zdrojů Statistické přehledy kriminality od roku 2009 do roku 2021

V roce 2010 byla upravena právní kvalifikace znásilnění, v dřívější úpravě se kvalifikovalo pouze jako vydírání a teprve až v roce 2010 se rozšířila trestnost veškerých násilných znaků pohlavního styku.

Policie ČR eviduje od roku 2009 zjištěných 480 skutků znásilnění, objasněných skutků 343, stíhaných osob 315. Jedná se o nejmenší počet evidovaných a objasněných skutků i trestně stíhaných osob. S úpravou trestního zákoníku narostl i počet zjištěných skutků, který se pohybuje v průměru od 500 do 700, z toho objasněných skutků od 440 do 510, počet trestně stíhaných osob od 366 do 463, z toho trestně stíháno žen od 1 do 7. Největší počet zjištěných skutků bylo 683 v roce 2019, objasněných skutků bylo 518 v roce 2017, počet stíhaných bylo 463 v roce 2016 a trestně stíhaných žen 7 v roce 2017. Z důvodu neznámých a nezveřejněných statistik Českého statistického úřadu z roku 2021 o počtu stíhaných osob a stíhaných žen nejsou zde uvedené hodnoty.

4.4 Trestný čin podle § 354 TZ – Nebezpečné pronásledování

Nebezpečné pronásledování nebo tj. stalking, který má účel vzbudit oběti důvodnou obavu o svůj život a zdraví nebo důvodnou obavu o život a zdraví blízkých osob oběti. Tento trestný čin se vymezuje vyhledáváním osobní blízkosti a sledování oběti, násilná osoba vyhrožující ublížením na zdraví nebo jinou vážnou újmu jemu nebo jeho blízkým osobám, pachatel omezuje obvyklý způsob života oběti nebo zneužívá osobní údaje za účelem vyhledávání osobního nebo jiného kontaktu nebo vytrvale komunikuje s obětí prostřednictvím prostředků písemných, osobních nebo pomocí elektronických komunikací. Za naplnění minimálně jednoho znaku základní SPTČ nebezpečné pronásledování může být pachatel potrestán zákazem činnosti nebo odnětím svobody až na jeden rok. Ovšem pokud tyto činnosti spáchá na nejméně dvou osobách, se zbraní, vůči dítěti nebo těhotné ženě může být pachatel potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři roky. (ČESKO, 2009)

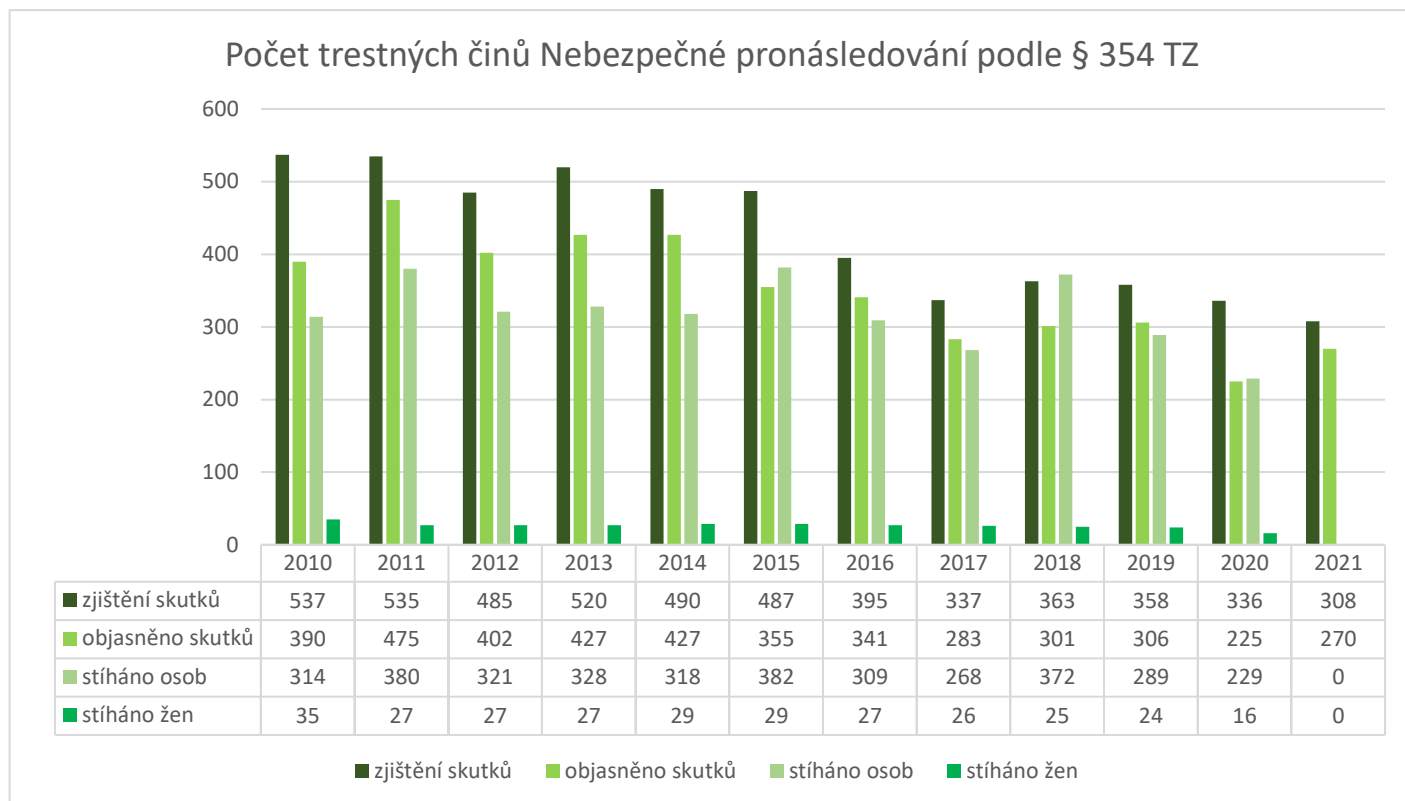
Objektem je chráněný zájem klidného občanského soužití lidí. Ochrana před rušením člověka spočívající znepríjemňování života oběti nad míru únosnosti a v obtěžování. Trestní zákoník únosnou míru vymezil na znaky dlouhodobosti a intenzitě jednání, který v oběti vzbuzuje obavy o její život, zdraví, zdraví osob blízkých oběti. (Jelínek, 2019)

Objektivní stránka je jednání pachatele, který z dlouhodobého hlediska pronásleduje zejména v důsledku vyhledávání osobní blízkosti oběti, vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmu nebo vyhrožuje ublížením blízkých osob oběti, omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, vytrvale ohroženou osobu kontaktuje osobně, písemně či prostřednictvím elektronických prostředků komunikací nebo zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu. (Jelínek, 2019)

Subjektem trestného činu Nebezpečné pronásledování podle § 354 TZ je pachatelem, jakákoliv fyzická osoba. Právnícká osoba se výrazně vylučuje. (Šámal a kol., 2022)

Subjektivní stránka je bezprostřední úmyslné jednání, které musí vykazovat důvodnou obavu o vlastní život a zdraví nebo o život a zdraví oběti blízkým osob. (Šámal a kol., 2022)

Počet trestných činů § 354 TZ – Nebezpečné pronásledování

Graf 4 Počet trestných činů § 354 TZ – Nebezpečné pronásledování od roku 2010 do roku 2021

Poznámka: Vlastní zpracování podle zdrojů statistické přehledy kriminality od roku 2010 do roku 2021

Tento trestný čin je Policií ČR evidován až od roku 2010 a došlo, tak k právnímu ukotvení trestného činu Nebezpečného pronásledování v trestním zákoníku. Nebezpečné pronásledování nebo tzv. stalking je v souladu s mezinárodními úmluvami považováno za jednu z podob genderově podmíněného násilí.

Od roku 2010 do roku 2019 se pohybuje zjištění skutků od 337 do 537, objasněných skutků od 238 do 410, počet trestných stíhání je od 268 do 382 a stíháno žen bylo od 24 do 35. Nejvíce zjištěných skutků bylo 537 v roce 2010, objasněných skutků 410 v roce 2011, stíhaných osob bylo nejvíce 380, stíhaných žen 35 v roce 2010. Nejméně zjištěných skutků bylo 337 v roce 2017, objasněných skutků 238 v roce v roce 2017, počet stíhaných osob 268 v roce 2017 a nejmenší počet stíhaných žen bylo 24 v roce 2019. Z důvodu neznámých a nezveřejněných statistik Českého statistického úřadu z roku 2021 o počtu stíhaných osob a stíhaných žen nejsou zde uvedené hodnoty.

5 STATISTICKÉ ÚDAJE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Tato kapitola obsahuje nejaktuálnější dostupné statistiky související s problematikou domácího násilí z různých organizací. Zejména v oblasti státní správy, územní samosprávy a orgánů státní moci

5.1 Statistiky dle výzkumů organizací a agentur

Výzkum Světové zdravotnické organizace

Světová zdravotnická organizace (WHO) vytvořila průzkum napříč celým světem o domácím násilí z roku 2013, který prokázal, že fyzického nebo sexuálního násilí z role vlastního partnera nebo bývalého partnerského vztahu zažilo až 35 % žen. Podle výzkumu, které incidenty domácího násilí musely ženy snášet, měly zřetelnou vysokou míru rizik zdravotních problémů. Zejména z duševních problémů se jedná o posttraumatickou stresovou poruchu, dvojnásobné útrapy depresi, užívání alkoholu, psychosomatické potíže, sebezraňování. (Úřad vlády ČR, 2015)

Konkrétně v USA se dopustí tělesných zranění od 15 do 44 let mnohem častěji z důsledku partnerského násilí než souhrnný počet zraněných z dopravních nehod a přepadení. Ve Velké Británii je zavražděno 40-50 % žen vlastním manželem nebo partnerem a v počtu všech ohlášených trestných činů tvoří víc než čtvrtinu. (Úřad vlády ČR, 2015)

Výzkum Agentury pro základní lidská práva (FRA)

Agentura pro základní práva udělala výzkum zvaný Násilí na ženách v rámci členských států Evropské unie o výskytu domácího a genderově podmíněného násilí v roce 2013. V realizované studii bylo z každého členského státu minimálně 1 400 žen v rámci, kterého vyplynulo, že v průměru fyzické nebo sexuální násilí zažilo 33 % žen (v ČR vychází 32 % žen), znásilnění 5 % žen V členských státech EU (v ČR činí 5 %), sexuální zneužívání zažilo 12 % žen (v ČR činí 12 % žen) a nebezpečné pronásledování prožilo v 18 % žen v EU (v ČR vychází 9 % žen). (Úřad vlády ČR, 2015)

Výzkum Sociologického ústavu Akademie věd České republiky

Sociologický ústav Akademie věd ČR udělal český průzkum, kdy některou z forem násilí prožilo 38 % žen. Z pozice svého partnera zažilo podle neziskové organizace proFEM zažilo fyzické a sexuální násilí 40 % žen. Průzkum také viditelně ukázal skutečnost, že přibližně

75 % studentek a studentů z vysokoškolského prostředí zažilo sexuální násilí a sexuální obtěžování zažívá 4 % mužů a 13 % žen.

Výzkum proFEM

Dle výzkumu proFEM došli k zjištění nejčastějších prostředí výskytu projevu domácího nebo genderově podmíněného násilí u dospívajících osob. S agresivním chováním se setkává 59 % mladistvých – nejčastěji v 46 % v prostředí školy, dále v partnerském vztah je to v 32 % a 32 % v rodině. V 77 % mladistvých se střetlo s agresivním chováním a neřešilo se to. (Úřad vlády ČR, 2015)

Průzkum prokázal, že ohroženými osobami domácího násilí jsou i muži, shoduje i odborná literatura. Násilí na ženách činí až 97 % obětí a zbylá 3 % obětí jsou muži. Důvodem jednoznačné asymetrie je identifikován okolnostmi v rámci, kterého je prevence mužským ohroženým osobám mnohem náročnější. Výrazné postavení hraje skutečnost, že muži jsou nejčastěji týraní psychickým násilím, které je skryto zrakem a fakt, že muži jsou tělesně zdatnější než ženy a tím pádem mají větší tendenci popírat, že žena je doma týrá a není dostatečný muž. K tomu přispívá genderové stereotypní okolí. Výzkum ukázal, že ženy jsou nejvíce ohroženy násilím v době těhotenství, kdy začíná fyzické násilí a postupně eskaluje na intenzitě. Výzkumy potvrzují, že ve více než 30 % případů domácího násilí se vyskytuje právě u počátku těhotenství a ve 40-60 % jsou ženy v tomto období vystaveny fyzickým útokům v průběhu období těhotenství. Dále jsou nejvíce ohrožené ženy ekonomicky závislé na partnerovi, ženy rozhodnuté odejít od partnera nebo už od něho odešly či ženy s mentální, tělesnou nebo zdravotní indispozicí. (Úřad vlády ČR, 2015)

Napříč existujících výzkumů a průzkumů domácího a genderově podmíněného násilí v ČR je stále nedostatečné komplexnější rozpoznání jednotlivých forem násilí a jejich vývoj v rámci celostátní úrovně. Hlavní problém je, že Česká republika nedělá pravidelné a systematické sběry dat z úrovně státní správy o výskytu domácího násilí a genderově podmíněného násilí. (Úřad vlády ČR, 2015)

Ekonomické dopady domácího a genderově podmíněného násilí na celospolečenské úrovni

Domácí násilí a genderově podmíněné násilí s sebou odnáší negativní dopady. Výzkumy upozorňují na velmi závažné negativní ekonomické dopady, počínaje následků na trhu práce.

V roce 2009 provedlo Švédsko studie o následcích snížení produktivity zapříčiněné domácím násilím, kdy každoročně přichází o více než 2 mld. Kč. V roce 2010 učinili

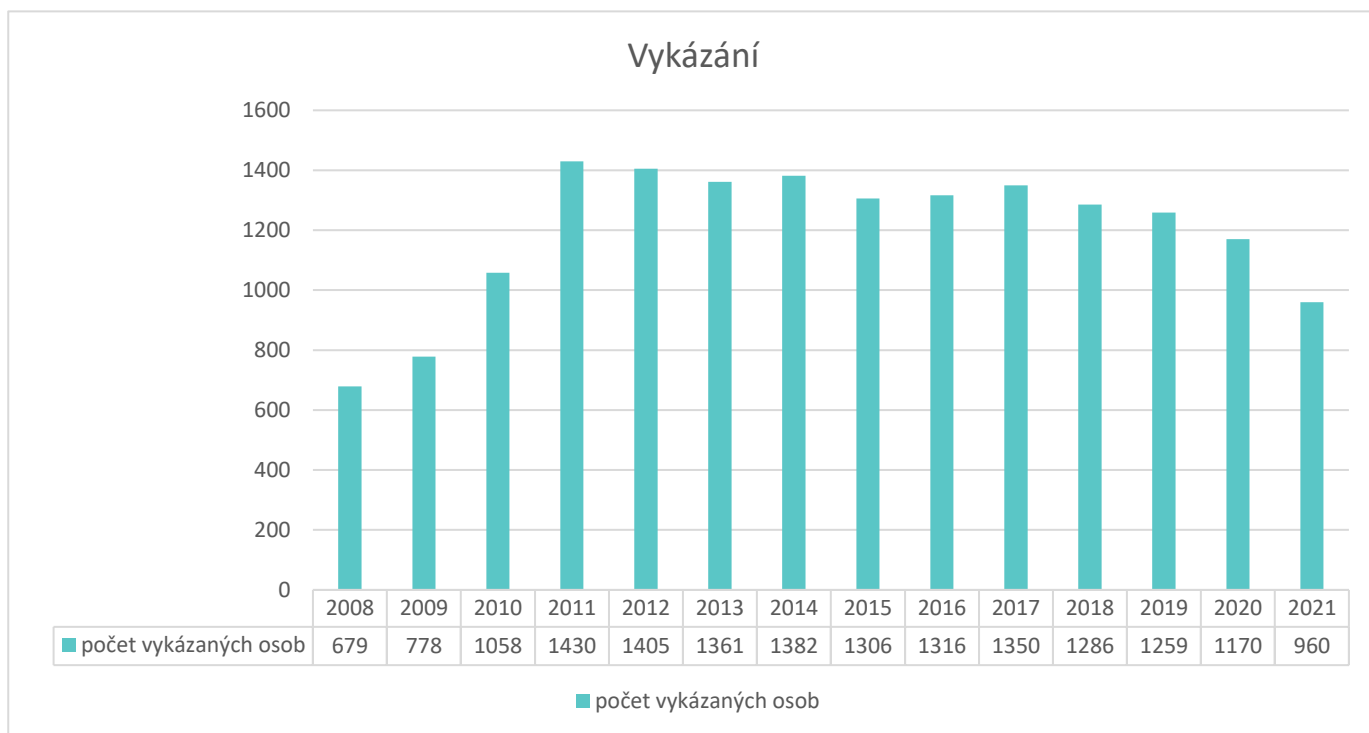
průzkumy také ve Španělsku a Francii, kteří každoročně přicházejí o více než 30 mld. Kč, tím se stává mnohem závažnějšími ekonomickými negativními dopady v důsledku domácího násilí na trhu práce. (Úřad vlády ČR, 2015)

V České republice v roce 2012 provedla proFEM výzkum ekonomických dopadů v důsledku domácího násilí. Každý rok státní rozpočet České republiky stojí náklady na řešení domácího násilí více než 1,3 mld. Kč, které putují na činnost orgánům činných v trestním řízení, přestupkovém řízení, invalidní důchody, podporu nezaměstnanosti, nemocenské pojištění a sociální služby. (Úřad vlády ČR, 2015)

Zahraniční výzkumy ukázaly výsledky závažných zdravotních dopadů domácího a genderově podmíněného násilí. Výzkumy podkládají spojitost mezi zkušenostmi s domácím násilím v dětských letech a rizikem rozvojem somatických onemocnění a psychických poruch v dospělosti. Američtí vědci vytvořili studii na podkladě získaných informací od 17 000 osob, ze kterých podkládají důkaz v souvislosti mezi svědectvím vyšším rizikem rozvoje kardiovaskulárních chorob v dospělosti a násilím v dětství. Dle studie Agentury pro lidská práva vyplývá, že 47 % žen byly vystaveny domácímu násilí i v období těhotenství. Studie dokazuje, že v případě, kdy je žena v dětství vystavována sexuálnímu násilí, tak roste tendence a riziko, že bude násilím vystavena i v dospělosti. (Úřad vlády ČR, 2015)

5.2 Statistika vykázaní dle údajů Asociace pracovníků intervenčních center ČR

Počet vykázaných osob Policií ČR (2008-2021)

Graf 5 Počet vykázaných osob Policií ČR od roku 2008 do roku 2021

Poznámka: Vlastní zpracování podle zdrojů Asociace intervenčních center od roku 2008 do roku 2021

Možnost vykázat násilnou osobu ze společného obydlí vzniklo v roce 2007, toto opatření se velmi ujalo a v roce 2008 byl počet vykázaných osob 679 a každým rokem se zvyšoval počet vykázaní. V roce 2012 byl rekordní počet 1405 vykázaných násilných osob, od roku 2012 se počet držel v průměru 1350 od roku 2013 do roku 2017. V roce 2018 klesl počet na 1286, v roce 2019 na 1259. V době pandemie nesnížil počet násilných incidentů na domácí násilí, ale snížila se možnost oznamovat příslušným orgánům a snížil se také počet vykázaných osob na 1170 v roce 2020 a v roce 2021 na 960.

6 SOUHRN PRAVOMOCI A KOMPETENCI STÁTNÍCH INSTITUCÍ V ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Cílem této kapitoly je vymezit si souhrn jednotlivých pravomocí a kompetencí klíčových institucí z právních norem, které mají ve svém zaměstnání za povinnost zakročit a ochránit oběť domácího násilí. Mezi státními institucemi pomáhající v řešení problematiky domácího násilí je Policie České republiky, obecní policie, Orgán správně právní ochrany dětí (také jinak OSPOD), přestupková komise, soud v civilním řízení a soud v trestním řízení.

Policie České republiky

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Policie ČR	chránit bezpečnost osob a majetku, předcházet TČ	zajistit násilnou osobu	provést opakovanou osobní či telefonickou kontrolu osoby ohrožené s možností případné intervence v případě násilného chování
	provést zákrok nebo úkon, či jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání	zadržet násilnou osobu	u přestupků občanského soužití vyžadovat podání vysvětlení podezřelého + výchovné opatření
	učinit všechna potřebná opatření a šetření k odhalení skutečnosti nasvědčujících spáchání TČ	podat návrh na umístění násilné osoby do vazby	vyžádat informace a zprávy od jiných orgánů (např. obecní policie, OSPOD)
	přijmout trestní oznámení	vykázat násilnou osobu ze společného obydlí	propojit evidence o výjezdech obecní policie k případům domácího násilí
	šetřit z úřední povinnosti všechny TČ, o nichž se policie dozví	požádat vysvětlení	specializovat určené policisty na problematiku domácího násilí + školit policisty ke zvýšení informovanosti o vhodném přístupu
	šetřit práva a svobody občanů, zasahovat do nich jen na základě zákona v nezbytné míře	požádat prokázání totožnosti	zavést osobní alarmy pro ohrožené osoby (přímé napojení alarmu na operační středisko, které po obdržení signálu vyšle do místa bydliště ihned hlídku
	poučit poškozeného o jeho právech a poskytnout plnou možnost k jejich uplatnění	v případě nedostavení se bez omluvy k podání vysvětlení osobu předvést	navazovat úzké vazby na jiné státní i nestátní instituce a vytvářet vzájemné propojení + znát jejich kompetence a ohrožené osobě doporučit vhodnou službu

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Policie ČR	v případě přestupku proti občanskému soužití či proti majetku učinit nezbytná opatření osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků pro řízení před spávním orgánem	vyšetřit duševní stav obviněného	koordinovat činnost s obecní policií
	zachovávat mlčenlivost	uložit pořádkovou pokutu osobě, která ruší řízení, chová se k policejnímu orgánu urážlivě, nebo bez omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhovi výzvě vydané	poskytnout krátkodobou ochranu osoby (např. u zvláště ohrožených osob domácího násilí na životě a zdraví)
	v rámci své působnosti poskytnout pomoc osobě, která se na policii obrátí	provést domovní a osobní prohlídku, prohlídku jiných prostor	v případě nebezpečí bezprostředního ohrožení života a zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc
	poučít ohroženou osobu o možnosti podání návrhu na předběžného opatření podle občanského soudního řádu a o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoc obětem násilí	otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor a provést nezbytná opatření k odstranění nebezpečí	
	poskytnout vykázané osobě nezbytnou součinnost a informace o možnostech ubytování	vstoupit do obydlí a jiných prostor	
	dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní	omezit pohyb agresivních osob	
		zajistit předměty, které mohou sloužit jako důkaz	
		použít donucovací prostředky	
		použít zbraň	

Tabulka 1 Policie ČR – souhrn povinností, oprávněních a možností činností při ochraně proti domácího násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle zdrojů právních předpisů – zákon č.273/2008 Sb., o Policii ČR, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky z řízení o nich.

Obecní policie

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Obecní policie	provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přešůpek či jiný správní delikt anebo je-li důvodně podezřeni z jejich páchání	požadovat vysvětlení k odhalení přešůpku a jeho pachatele	provést opakovanou osobní či telefonickou kontrolu osoby ohrožené s možností případné intervence v případě pokračování násilného chování
	dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob a nepřipustit, aby osobám vznikla v souvislosti s činností policie bezdůvodná újma a případný zásah do práv a svobod překročil míru nezbytnou k odsazení účelu sledovaného služebním zákrokem či úkonem	otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor a učinit zde nezbytná opatření k odvrácení nebezpečí	koordinovat činnost s PČR
	bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodně podezřeni, že byl spáchaný trestný čin	požadovat totožnost	zasílat informace o násilném jednání se znaky domácího násilí na PČR a OSPOD
	oznámit příslušnému orgánu podezřeni, že byl spáchaný přešůpek nebo jiný správní delikt, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu	použít donucovací prostředky	
	zachovat mlčenlivost	použít služební zbraň	

Tabulka 2 Obecní policie – souhrn povinností, oprávnění a možností činností při ochraně proti domácímu násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle právního předpisu – zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Přestupková komise

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Přestupková komise	vést občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy a respektovali práva spoluobčanů	požadovat podání vysvětlení	při podezřeni na páchání domácího násilí zaslat ohrožené osobě informace o nutnosti podat návrh + informace o charakteristických znacích domácího násilí + informace o dalších místech pomoci
		uložit za spáchaný přešůpek sankci - napomenutí nebo pokutu	
		uložit ochranné opatření - zejména omezující opatření	z důvodu hodného zvláštního zřetele prominout povinnost hradit náklady řízení

Tabulka 3 Přestupková komise – souhrn povinností, opatření a možností při ochraně proti domácímu násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle právního předpisu – zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešůpku a řízení o nich

Orgán sociálně právní ochraně dětí (tzv. OSPOD)

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Orgán sociálně právní ochrany dítěte (když je dítě obětí či svědkem domácího násilí)	ochraňovat oprávněné zájmy dítěte, včetně ochrany jeho jmění	podat návrh soudu na omezení/zbavení rodičovské odpovědnosti nebo nařízení, prodloužení či zrušení ústavní výchovy	zajistit umístění dítěte do ústavní nebo ochranné výchovy a sledovat její průběh
	ochraňovat práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu	podat návrh soudu na vydání předběžného opatření dle OSŘ	zprostředkovat umístění dítěte v azylovém zařízení
	působit k obnovení narušených funkcí rodiny	sledovat dítě v jeho rodinném prostředí	sledovat dodržování vydaných opatření
	zajišťovat neodkladnou péči dětem, které se ocitly bez péče přiměřené věku	navštěvovat dítě a rodinu v bydlí a zajišťovat v místě bydliště dítěte, ve škole, zdravotnickém zařízení a zaměstnání, jak osoby odpovědné za výchovu dítěte o dítě pečují, v jakých podmínkách dítě žije a jaké má chování	provádět preventivní poradenskou činnost při výchově
	vyhledávat děti, jejichž rodiče nevykonávají řádně povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti, a děti, na kterých byl spáchán TČ ohrožující život, zdraví důstojnost, mravní vývoj či jmění		při výkonu OSPOD spolupracovat s policií, školami, přestupkovými odděleními a dalšími institucemi
	ocitne-li se dítě bez péče přiměřené jeho věku, zejména v důsledku úmrtí rodičů nebo jejich pobytu ve zdravotnickém zařízení, zajistit takovému dítěti neodkladnou péči		

Tabulka 4 OSPOD – souhrn povinností, opatření a možností činností při ochraně proti domácímu násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle právního předpisu – zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Soud v civilním řízení

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Soud v civilním řízení	vystupovat nezaujatě a ke stranám nebo účastníkům řízení přistupovat bez ekonomických, sociálních, náboženských nebo jiných předsudků	rozhodnout o rozvodu manželství	vyloučit veřejnost z jednání
	projednávat a rozhodovat spory a jiné věci patřící do pravomoci soudu podle zákonů o občanském soudním řízení	rozhodnout o úpravě styku rodičů s dítětem	
	zachovávat mlčenlivost	rozhodnout o úpravě styku rodičů po dobu po rozvodu	
	poskytnout plnou možnost k uplatnění práv	rozhodnout o výživném	
		předběžným rozhodnutím vykázat násilnou osobu	
		předběžným rozhodnutím uložit, aby násilná osoba: platila výživné, odevzdala dítě do péče druhého rodiče nebo něco vykonala, něčeho se zdržela nebo něco snášela	
		rozhodnout ve sporu na ochranu osobnosti	
		rozhodnout o vypořádání spoluvlastnictví a společného jmění manželů	
		uložit pokutu do 50 000,- Kč tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí, popřípadě o úpravě styku s nimi anebo rozhodnutí o navrácení dítěte	
		rozhodnout o náhradě škody	
		rozhodnout o výkonu rozhodnutí	
		rozhodnout o pořádkovém opatření, pokud se osoba bez omluvy nedostaví k soudu, neuposlechne příkazu nebo ruší pořádek	

Tabulka 5 Soud v civilním řízení – souhrn povinností, oprávněních a možností činností při ochraně proti domácímu násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle právního předpisu – zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Soud v trestním řízení

	povinnosti	oprávnění	možnosti
Soud v trestním řízení	projednávat a rozhodovat trestní věci patřící do pravomoci soudu dle zákonů o trestním řízení	rozhodovat o podmíněném trestu pro násilnou osobu	provést výslech ohrožené osoby v nepřítomnosti násilné osoby
	zachovávat mlčenlivost	rozhodnout o nepodmíněném trestu pro násilnou osobu	vyloučit veřejnost z projednávání věci před soudem
	poskytnout plnou možnost k uplatnění práv	rozhodnout o dohledu nad násilnou osobou	umožnit ohrožené osobě, aby vyčkala před výslechem v oddělené místnosti, aby se nesetkala s násilnou osobou
	vystupovat nezájatě a ke stranám nebo účastníkům řízení přistupovat bez ekonomických, sociálních, rasových, etnických, sexuálních, náboženských nebo jiných předsudků	rozhodnout o tom, že se ohrožená osoba musí podrobit přiměřeným omezením nebo povinnostem	
	šetřit práva a svobody občanů, zasahovat do nich jen na základě zákona a v nezbytné míře	rozhodnout o tom, že se násilná osoba musí podrobit ochrannému léčení	
	poučit poškozeného o jeho právech a poskytnout plnou možnost k jejich uplatnění	rozhodnout o náhradě škody v rámci adhézního řízení	
		poučit poškozeného o jeho právech a poskytnout plnou možnost k jejich uplatnění	
		umístit násilnou osobu do vazby	

Tabulka 6 Soud v trestním řízení – souhrn povinností, oprávnění a možností při ochraně proti domácímu násilí

Poznámka: Vlastní zpracování dle právních předpisů – zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

7 NÁVRH NA ZLEPŠENÍ PRÁVNÍ OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

V českém právním systému jednoznačně chybí existence zákona, který by výslovně řešil problematiku domácího násilí a chybí zákon, který by jasně definoval domácí násilí. České právní předpisy pracují s pojmem týrání než s domácím násilím. Je potřeba zlepšit právní předpisy a doplnit slabá místa v systému ochrany obětí domácího násilí. Z právního hlediska by se měl klást mnohem větší důraz na vzdělanost pracovníků v přestupkových komisích na to, jak vést s obětí domácího násilí výslech a jak poučit ohroženou osobu o jejich právech. U přestupkového řízení zcela chybí možnost, aby oběť mohla k výslechu vzít svého důvěrného člověka. V trestním řízení je oběť SPTČ týrání osoby žijící ve společném obydlí brána jako zvlášť zranitelná oběť a ta má právo na bezplatnou právní službu, kdežto v civilním řízení zejména, pokud v odchodu od násilného partnera a jedná se o spor dětí, tak si oběť hraří služby sama. Z civilního řízení prostředky občanskoprávních předpisů by se měly reflektovat opatrovnické spory o svěření dítěte a u rodin sehrávající roli domácí násilí zakázat střídavou péči dítěte. Nejen, že oběť domácího násilí je traumatizovaná pachatele a situaci nijak neřeší, ale ani na dítě to nemá zvlášť pozitivní dopad a je páčáno víc škod než užitku. Vzhledem k tomu, jaký dopad má domácí násilí na práci, tak by se mohlo začlenit do pracovního odvětví práva možnost o poskytnutí dočasněho volna po silném traumatu, snížit pracovní úvazek oběti a zavedení ochranné doby, kdy ohrožená osoba nemůže dostat výpověď z pracovního poměru. Mezi dalším návrhem na zlepšení právní ochrany proti domácímu násilí by mohlo být častější školení a vzdělávání všech zainteresovaných státních i nestátních institucí, které mají ve své působnosti povolání prostředky a možnosti být nápomocni při pomoci obětem domácího násilí. Domácí násilí je komplexní společenský problém, který si vyžaduje víceborový funkční systém, aby se dosáhlo cílené, včasné a efektivní pomoci a předejít, tak nejhorším katastrofálním scénářům. Policie ČR i státní zastupitelství se pravidelně školí o informovanosti tohoto problému a o následných zákrocích, ale vzdělávání soudců se nekoná vůbec z důvodu, že soudci mají být nestranní a nezávislí v rozhodování. Nicméně dokud soudci rozhodují o vině a trestu, tak by měli znát komplexnější informace o případech, o kterých rozhodují. Taktéž by se mělo zaměřit na častější vzdělávání u lékařů a zdravotníků různých specializací od pediatrií, praktiků, chirurgů na pohotovosti, radiologů až po zubaře nebo gynekology, neboť právě lékaři jsou jedni z prvních služeb, který může včasné podat ochranou ruku při viditelných podlitinách nebo nedorostlých zlomeninách, které si zejména dítě určitě

udělat samo nemohlo a evidovat karty o lékařských záznamech podezřelých z násilného vztahu, taktéž mohou poskytnout cenné důkazní materiály pro policejní orgán pro případné stíhání. Rovněž by se mělo vzdělávání o domácím násilí zahrnout a rozšířit ve všech úrovních vzdělávacích programů výuk, především na základní a střední školy např. do občanské nauky a seznámit s touto problematikou a v případě výskytu nebát se říct o pomoc. Násilné osoby často vykládají obětem a osobám žijícím ve společném obydlí pohádky o tom, že takové chování je normální a odehrává se v každé domácnosti, v tomto okamžiku musí přijít třetí osoba a říct, že takové jednání není normální a že jsou možnosti, jak se z násilného vztahu dostat a nabídnout účinnou pomoc. Oběť sice vždy hned pomoc neocení a dlouho jí trvá, než si celou skutečnost promyslí, ale v momentech dalších incidentů si propojí, ale v důsledku nastavení efektivně fungujícího českého právního systému a systému na ochranu obětem domácího násilí by se, tak mohla snížit nedůvěra ve státní instituce. V rámci dalších úprav legislativy by mohlo být v zákoně o policii v rámci institutu vykazání ze společného obydlí vymezit vzdálenost zákazu přiblížení.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá tématem Domácí násilí a jeho prevence. Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat problematiku domácího násilí, vymezit právní ochranu domácího násilí z českého právního systému a ve vymezených zahraničních státech, specifikovat trestné činy proti domácímu násilí. Cílem praktické části bakalářské práce bylo rozebrat skutkové podstaty trestných činů domácího násilí a zjistit statistická data z výzkumů, policejních databází a organizací zabývajících se prevencí a intervencí domácího násilí v České republice.

Domácí násilí ve společnosti bylo vždy, a proto je potřebné, aby se ochranná opatření neustále vyvíjela a zlepšovala dopředu, neboť jsou součástí našeho světa. V současné době se naštěstí už rozrůstá zvýšený zájem o řešení problematiky domácího násilí ze strany veřejnosti a rozvíjí se přesvědčení, že lidé nemohou být lhostejní k incidentům domácího násilí. V práci je zřejmá snaha o komplexní zachycení a dokumentaci problematiky domácího násilí. Je zde objektivně zhodnocen vývoj a společenské dopady této problematiky. Je evidentní, že nejdůležitější je v této věci prevence a vzdělávání, jak orgánů veřejné moci, tak soukromých institucí zainteresovaných v problematice domácího násilí, ale i lékařů. V neposlední řadě je velmi důležitá osvěta široké veřejnosti, a to zejména proto, aby si oběť domácího násilí včas uvědomila, že se stává skutečně obětí tohoto násilí, aby se nebála případně věc oznámit orgánům činným v trestním řízení, aby nedocházelo ke zbytečnému prodlení a například díky včasnému neoznámení zbytečně trpěli děti, které žijí ve společné domácnosti. Daná problematika je velmi obsáhlá. Je složité až nemožné v podmínkách rodiny, či partnerů žijících ve společné domácnosti, kteří mohou mít mnoho problémů sociálních, ekonomických a dalších, najít jednoduchý recept na snadné vymýcení nebo včasné odhalení agresora a jeho eliminaci. Je velmi důležité, že se v poslední době danou problematikou začaly zabývat kompetentní orgány včetně orgánů zákonodárné moci, které mohou účinně reagovat, formou legislativních úprav, na nejnovější poznatky a zjištění, které souvisí s problematikou domácího násilí. Pokud chceme, aby naše společnost byla „zdravá“ v pravém smyslu slova, je velmi potřebné, aby každý z nás byl pozorný a dostatečně citlivý k osobám, které by mohly být případnými oběťmi domácího násilí, aby jim případně byli připraveni poskytnout potřebnou pomoc a podporu, kterou bezpochyby každá osoba, která je obětí domácího násilí velmi potřebuje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Co je domácí násilí, © 2022. *Domacinasili.cz* [online]. Praha: Bílý kruh bezpečí. [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/co-je-domaci-nasili/>

ČESKO, 1961. *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Národní shromáždění Československé socialistické republiky. Ročník 1961, částka 66, číslo 141.

ČESKO, 1963. *Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Národní shromáždění Československé socialistické republiky. Ročník 1963, částka 56, číslo 99.

ČESKO, 1993. *Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 1993, částka 1, číslo 2.

ČESKO, 1999. *Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 1999, částka 111, číslo 359.

ČESKO, 2006a. *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2006, částka 37, číslo 108.

ČESKO, 2006b. *Zákon č. 135/2006 Sb., o změně zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2006, částka 46, číslo 135.

ČESKO, 2008. *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra Česká republika, 2008, ročník 2008, částka 91, číslo 273.

ČESKO, 2009. *Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2009, částka 11, číslo 40.

ČESKO, 2012. *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2012, částka 33, číslo 89.

ČESKO, 2013a. *Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2013, částka 20, číslo 45.

ČESKO, 2013b. *Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2013, částka 112, číslo 292.

ČESKO, 2015. *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015-2018*. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Akzni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili.pdf>

ČESKO, 2016. *Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Parlament České republiky. Ročník 2016, částka 98, číslo 250.

Český svaz žen z. s., 2016. *#ZaIstanbul: domácí násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí*. Praha: Český svaz žen. ISBN 978-80-87227-04-6.

ČÍRTKOVÁ, 2020. Ludmila. *Domácí násilí: Nebezpečné rodinné vztahy 21. století*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-806-8.

ČUHELOVÁ, Kateřina, 2019. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. 2. Praha: Wolters luwer. ISBN 978-80-7598-575-0.

EU, 1992. *Úmluva č. 209/1992 Sb., o ochraně lidských práv a základních svobod*.

In: Sbíрка zákonů České republiky. Štrasburk: Rada Evropy, ročník 1992, částka 41, číslo 209.

Gewaltschutz, © 2022 [online]. Berlin: Deutscher Juristinnenbund e.V., [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.djb.de/themen/gewaltschutz>

Häusliche Gewalt. *Bundeskanzleramt, 2019* [online]. Wien: Bundeskanzleramt Österreich. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/agenda/frauen-und-gleichstellung/gewalt-gegen-frauen/gewaltformen/haeusliche-gewalt.html>

Formy domácího násilí, © 2015. Persefona [online]. Brno: Persefona. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.persefona.cz/formy-domaciho-nasili>

Francie předchází partnerskému násilí hlídacími náramky, uplatnily by se i v ČR, 2021. Advokátní deník [online]. Česko: ČTK, redakce AD. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/06/03/francie-predchazi-partnerskemu-nasili-hlidacimi-naramky-uplatnily-by-se-i-v-cr/>

Přehled o vykázání za rok 2008, © 2008. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2021/>

Přehled o vykázání za rok 2009, © 2009. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2009/>

Přehled o vykázání za rok 2010, © 2010. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2010/>

Přehled o vykázání za rok 2011, © 2011. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2011/>

Přehled o vykázání za rok 2012, © 2012. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2012/>

Přehled o vykázání za rok 2013, © 2013. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2013/>

Přehled o vykázání za rok 2014, © 2014. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2014/>

Přehled o vykázání za rok 2015, © 2015. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2015/>

Přehled o vykázání za rok 2016, © 2016. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2016/>

Přehled o vykázání za rok 2017, © 2017. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2017/>

Přehled o vykázání za rok 2018, © 2018. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2018/>

Přehled o vykázání za rok 2019, © 2019. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2019/>

Přehled o vykázání za rok 2020, © 2020. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2020/>

Přehled o vykázání za rok 2021, © 2021. *Asociace pracovníků intervenčních center ČR* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z <https://www.domacinasili.cz/prehled-o-vykazani-za-rok-2021/>

JELÍNEK, Jiří, 2019. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7.* aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-380-3.

JELÍNEK, Jiří a kol., 2022. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8.* aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-576-0.

JELÍNEK, Jiří a kol., 2021. *Kriminologie. 9.* přepracované vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-499-2.

NICOLSON, Paula, 2019. *Domestic Violence and Psychology: Critical Perspectives on Intimate Partner Violence and Abuse. 2.* London: Routledge Taylor & Francis Group. ISBN 9780815385233.

Statistické přehledy za rok 2009, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>

Statistické přehledy za rok 2010, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2010.aspx>

Statistické přehledy za rok 2011, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>

Statistické přehledy za rok 2012, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Statistické přehledy za rok 2013, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Statistické přehledy za rok 2014, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

Statistické přehledy za rok 2015, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

Statistické přehledy za rok 2016, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

Statistické přehledy za rok 2017, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2017.aspx>

Statistické přehledy za rok 2018, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

Statistické přehledy za rok 2019, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>

Statistické přehledy za rok 2020, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2021, © 2022. *Policie České republiky*[online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

ŠÁMAL, Pavel a kol., 2022. *Trestní právo hmotné*. 9. přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-764-8.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí*. 3. přepracované vydání. Praha: profEM, o. p. s, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

např.	například
OČTŘ	Orgány činné v trestním řízení
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
Policie ČR	Policie České republiky
SPTČ	skutková podstata trestné činu
tj.	také jinak
tzv.	tak zvaně
TZ	Trestní zákoník
Výbor OSN	Výbor Organizace spojených národů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Schéma 1 Fáze cyklu domácího násilí.....	18
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Policie ČR – souhrn povinností, oprávněních a možností činností při ochraně proti domácímu násilí	52
Tabulka 2 Obecní policie – souhrn povinností, oprávněních a možností činností při ochraně proti domácímu násilí	53
Tabulka 3 Přestupková komise – souhrn povinností, opatřeních a možností při ochraně proti domácímu násilí	53
Tabulka 4 OSPOD – souhrn povinností, opatřeních a možností činností při ochraně proti domácímu násilí	54
Tabulka 5 Soud v civilním řízení – souhrn povinností, oprávněních a možností činností při ochraně proti domácímu násilí	55
Tabulka 6 Soud v trestním řízení – souhrn povinností, oprávnění a možností při ochraně proti domácímu násilí	56

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet trestných činů podle § 199 TZ – Týrání osoby žijící ve společném obydlí od roku 2009 do roku 2021	40
Graf 2 Počet trestných činů podle § 140 TZ – Vražda – motivované osobními vztahy od roku 2009 do roku 2021	42
Graf 3 Počet trestných činů podle § 185 TZ – Znásilnění od roku 2009 do roku 2021	44
Graf 4 Počet trestných činů § 354 TZ – Nebezpečné pronásledování od roku 2010 do roku 2021	46
Graf 5 Počet vykázaných osob Policií ČR od roku 2008 do roku 2021	50